

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:

celo leto	K 24.—
pol leta	12.—
četrt leta	6.—
na mesec	2.—

v upravnistvu prejemam:

celo leto	K 22.—
pol leta	11.—
četrt leta	5.50
na mesec	1.90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izloja vsak dan s svojo izredno vrednostjo in pravilno.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 16 vin, za dvakrat po 14 vin, za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parle in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati i. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 88.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto	K 25.—
pol leta	13.—
četrt leta	6.50
na mesec	2.30

za Nemčijo:

celo leto	K 30.—
za Ameriko in vse druge dežele:	
celo leto	K 35.—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.

Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 85.

Doma ostanemo.

Dunaj, 6. maja.

V četrtek najbrže prevzamejo častniki internacionalnega vojnega brodovja upravo mesta Skadra, na skadrski citadeli, na Tarabošu zavirajo zastave evropskih velesil. Londonska konferenca veleposlanikov bo isti dan odločevala o južnih mejah Albanije, razpravljala o albanškem statutu, katerega osnutek sta izdelali Avstrija in Italija ter se posvetovala, kako je prirediti z organizacijo na novo ustvarjene države.

Padec Skadra je razbremenil diplomate in obrnil pozornost celega sveta na »pacifične« namere obeh jadranskih velesil. Za steno črnih oblakov, ki so se dvigali na črnogorsko - avstrijski meji, so ostale avstrijsko - italijanske priprave skoraj neopažene, čim pa je beseda kralja Nikolaja razbistrila položaj, se je pokazal odpor tripelentente proti avstrijsko - italijanski akciji z vso ostroostjo. Tripelententa ni bila pod nobenim pogojem pripravljena akceptirati okupacije dveletne naravnost interesiranih velesil, kateri sta si navzlic vsem uradnim demontiranjem, razdelili interesne sfere ter pripravljali za enkrat politično, za pozneje pa tudi teritorialno gospodstvo v še neustanovljeni »neodvisni« Albaniji. Ostrejšje se odpor tripelentente napram tem načrtom pač ni mogel izraziti, kakor v današnjem poročilu oficijoznega Reuterjevega biroja, češ, diplomat nam zatrjuje, da se samo po sebi umevno včerajšnja konferenca v nobenem oziru ni pečala z glasovi (nemški prevod pravi »Gerüchte«), ki so se raznašali o name-ravani vojaški intervenciji Avstrije in Italije v Albaniji.

To je namigavanje s polenom. Italijanski državniški so takoj spoznali, da je priložnost za enkrat zamujena. Po razrešitvi skadrske zadeve in razjasnitvi evropskega položaja, bi se reklo izzivati nove nevarne konflikte, ako bi bili vztrajali obe jadranski velesili vočigled odporu ostale Evrope pri zahtevi po okupaciji, katere »pravilna« izveditev bi se bila površ še morda na ta način izjalovila, da bi se bile pridružile vojaškim operacijam tudi ostale velesile. V tem slučaju pa seveda albanški nemiri nikakor nimajo več onega nujnega značaja. Italijanski državniški so bliskoma presodili položaj in že snočnja »Tribuna« je v vsesplošno začudenje zatrobila umikanje, naznanjajoč, da bo morda mogoče se izogniti vojaški ekspediciji. Avstrijska diplomacija erit in orbe ultima. Snočnja oficijozna »Allg. Zeitung«, ki izide skoraj istočasno, kakor njena tovarišica v Rimu, prekipeva se najbomastičnejših zatrjevanj, da bo Italija in Avstrija na vsak način izvršili to, kar sta enkrat sklenili. Na Dunaju se jim je »gumb« šele danes odpel in šele današnje izjave oficijoznih listov sledijo vzgledu italijanskih tovarišic.

Diplomatični igrokaz, ki sta ga snoči igrala Dunaj in Rim, je vzbudil v krogih tripelentente gotovo živahno veselost. Avstrija, ki se je že pričela svojega dogovora z južno sosedinjo kesati, kot pest vihteči bramarbazér, Italija, katera prav nič ni skrivala zadoščenja, da je vtkinila zopet enkrat naše diplomate v žep, zadoščenja, kateremu so dajali najbolj avstrofobski laški listi izraza s slovesno obljubo, da ne bodo sedaj Avstrije nič več napadali, ta Italija, ki si je dala obljubiti Valono, pa kot zmerno zadržujoči pravičnik! Pri-zor za bogove.

Pri nas se danes odkrito poudarja zadoščenje, da ni prišlo do skupne akcije, katera »bi morda le vsebovala možnosti raznih medsebojnih odnošajev obeh zaveznikov škodljivih

fricij.« Naši diplomati pozabljajo na eno. S tem, da odpada zaenkrat vojaška intervencija, ne odpade dalekosežna važnost principa, na katerem bi se bila intervencija izvršila. Grof Berchtold je intubiral Italijane na Valono in južno Albanijo in kar je bilo danes odloženo, še ni odpravljeno, saj po italijanskem nazoru ne.

Vesile bodo sedaj organizirale Albanijo ter tako dokončale glavni in najnevarnejši del one naloge, ki so jo balkanski dogodki naložili Evropi.

Mnogo je še težavnih vprašanj in dolga je še pot balk. in evrop. diplomatov. Toda eno je danes gotovo, balkanska vojna ne bo več rodila neposrednih konfliktov, ki bi ogrožali evropski mir.

Z izročitvijo Skadra in opustitvijo avstrijsko - italijanske ekspedicije je zaključena najrazburnejša in najopasnejša doba politične zgodovine balkanske vojne.

Pred resnimi odločbami.

(Odprto pismo na c. in kr. ministra zunanjih zadev grofa Berchtolda, priobčeno v listu »Union« dne 1. t. m.)

Vaša Ekscelenca! Menda se spominjate, da sem že enkrat (bilo je tudi meseca sušca 1. 1909 v št. 77. »Union« in 18. marca 1909 v št. »Slov. Narodu«) imel čast govoriti z vami o balkanskih zadevah.

Opomnil sem na čas, ko so (1876. l.) prvi vstali v Hercegovini razobesili avstrijske zastave in prosili Avstrijo za obranitev pred krutimi Turki in Albanci, da pa je avstrijska vlada vzela in zaprla Ljuboratiča — da so se pa valovi vključili temu vzdigovali vedno višje, da je Srbija stopila v vojno, da je dohajalo mnogo tisoč ruskih prostovoljcev Srbom in Bolgarom na pomoč, dokler ni končno Rusija sama Turkom napovedala boja in da se je osnovala kneževina Bolgarska do Balkanskega gorovja.

Pa dovolite, da še dalje ponavljam: Tačasni ruski car ni prav razumel, kaj je jugoslovansko narodno gibanje. Vključ prepovedi od strani Rusije so se vzdigovali Bolgari južno od Balkana, so zapodili turškega guvernerja — in knez Battenberg — ki je bil gotovo Rusiji vdan — se je pustil proti volji Rusije, pa prisiljen po narodni volji, izklicati za vladarja izhodnje Rumelije. Dejstvo, da je ruski car to zameril knezu Battenbergu in ga celo silil odstopiti od vladarstva, je dokaz, da ta car tudi ni imel pravega pojma o volji naroda, da si ni bil svest, da ne določuje na svetu posamezna oseba — in če je tisti celo ruski car — ampak da določujejo svojo usodo končno narodi sami, in da vladar zamore le modro uravnati derečo vodo, nikakor je pa ne zadrževati.

Vi majete z glavo? Ekscelenca! Le pomislite, kako je bilo s kraljem Milanom! Avstrijska vlada ga je oboževala, da si je njega samega napravila čisto za prijatelja, in si je domišljevala, da ima s tem vajeti na Balkanu v rokah. Pa Milan je moral odstopiti, njegov sin Aleksander, ki se tudi ni brigal za svoj narod, je bil celo umorjen — in proč je bilo z vsem avstrijskim vplivom. Sedanji bolgarski car Ferdinand je tudi prišel na Bolgarsko s prvimi madžarsko - teutonskimi načeli, vendar je še o pravem času spoznal svoje novo stališče, dal je svoje sine pravoslavno krstiti, in sedaj je Bolgar, sicer se samoumevno nikoli ne bi mogel držati na prestolu — »ne da pač plavati proti jugoslovanski reki,« sem vam povedal že leta 1909.

Ali — ali, kakšna je evropska diplomacija! V mirovnih pogojih pri

St. Stefano se je morala Turčija zavezati, da bo takoj izvedla enakopravnost vseh narodov in da se bodo uvedle radikalne reforme. Na papirju je bilo to čisto lepo zapisano, pa Turek je ostal Turek, on je bil navajen vladati, pa tako malo vajen resnega dela, da ni premislil, kako je vsled svojih krutosti izgubil 1877. leta Bolgarsko, del Srbije, celo Bosno in Hercegovino, in da isti vzroki tudi imajo nasledke, — ter je pridržal svoj sistem krute sile. V tej dobi od leta 1877. do oktobra leta 1912. so se obračali tlačeni narodi ostale evropske Turčije, pa tudi mlade Balkanske države premnogokrat na evropsko diplomacijo s prošnjami za pomoč, ta diplomacija tudi ni štedila z opomini in svarili, — Turek se pa ni zmenil za to.

Zdaj pa je začela nova vojna na Balkanu — in kakor hitro se je začelo pri novi vojni Turkom slabo go-diti, so Turki ležali na kolenih pred tisto evropsko diplomacijo, čije nuke in svarila so preje tako zaničevali. Balkanski narodi pa so si sami pomagali, vzdignili so se dobesedno do zadnjega moža in pobili svojega večnega sovražnika in zaničevalca vsake civilizacije v prah.

Med to vojno se evropski diplomati imeli tudi nebrojne konferen-ce, sklepali so marsikaj, napisali so cele hribe diplomatskih spisov — zlasti v času neprimerno dolgega vojnega premirja — pa ljubi diplomati niso dosegli ničesar, končno so balkanski narodi sprevideali, da jim ne ostaja nič drugega, kakor boje-vati se naprej.

Zdaj pa stojimo pred albaniskim receptom: Neodvisna Albanija s Skadrom kot glavnim mestom! Ako ne moremo zdrževati status quo, — moramo imeti — kakor bi Dunajčan rekel, »status Quotscherl«, z osnova-njem »Albanije«.

Ruski car je poslal po svojem ministrskem predsedniku Sazonovu kralju Nikitu resen poziv, naj opusti Skader — Sazonov je v tem dopisu kralju Nikitu osebno žalil s tem, da mu je očital »samoljublje«. Takšen Sazonov pa Nikiti! Tistemu Nikiti, ki je celo svoje življenje stal na čelu svoje male armade, ki je tolikokrat izpostavljaval svoje življenje, ki je bil tolikokrat ranjen, — ki je oktobra 1912. l. prvi začel na čelu svoje armade vojno proti Turkom. — Kaj pomeni nasproti takemu junaku kak Sazonov kot mož. Pravo ničlo — in takšna ničla se predrzne govoriti z Nikito v tako žaljivi obliki!

Ruski car in njegov Sazonov sta zopet mislila, da sta močnejša, kakor narodna volja. Nista razumela, da narod, ki se je pol leta pošteno bojeval za posest Skadra, in ki je pri tem neskončno trpel, — na dan pred padom tega mesta ne more več odstopiti, ampak da mora, — ko je očenaš že zmoli do konca, tudi še reči »Amen«, in sicer vključ vsemu evropskemu vojnemu brodovju pred Barom in Meduo!

In zdaj imamo seveda novi recept in nove konference diplomatov. Ekscelenca, — vprašam vas, kako stoji z narodno voljo?

Ali evropski diplomati ne bodo nikoli razumeli, da je narodna volja odločilna, ne pa recepti diploma-tov?

Najmodrejši zdravnik je tisti, ki zapisuje prav malo zdravil, in prepušča naravi glavni del vsega ozdravljenja, — s slabimi recepti se bolezni le še pospešuje.

Albanska je po prav velikem delu zdaj zavzeta od Črnogorcev, Srbov in Grkov, pošteno v vojni proti Turčiji — zavzeta kot turški vilajet. Ali se naj zdaj osnuje neodvisna Albanija? Prosim za recept! — Morajo li Črnogorci, Srbi in Orki

vun z Albanskega? — Recimo, da ti prostovoljno zapustijo Albansko — kar sicer nikdo ne verjame — kaj pa potem? Kje so sodnije, kje davkarski uradi itd., ki bi držali red v tej deželi, ki skozi stoletja ni poznala nobene avtoritete, ampak le rop in krvno osvetlo?

Ali naj Avstrija zasede deželo? To bi bil lep dobiček — toliko kamenja in tako malo kruha! — Ali naj pustimo Italijane v njo? Potem bi vladala Italija na obeh obalah Jadranskega morja in mi bi bili s Trstom in Dalmacijo šele prav zaprti od sveta!

Ekscelenca vidite, vprašanje je tako težavno, da se mi skoro dozdeva, da vključ vsem konferencam ne bo lahko ostalo kaj drugega, kakor povečini pustiti vse, kakor je in pre-pustiti, da uvedejo red in civilizacijo v Albaniji tisti, ki so Albansko začasno zasedli.

Da, — vi menda mislite vprašati — kako bi se pa mogla Avstrija, ki se je pri tem vprašanju še tako hudo vpostavljala — po teh načelih častno rešiti iz zapletke?

O, da, — je dobro sredstvo za to! Recept se glasi: Proč z dosedaj-nimi predsodki in nazori, naj se postavi na mesto sedanjega madžarsko - teutonskega sistema pravi avstrijski sistem in Avstrija kot zaščitnica v srcu Evrope s svojimi narodnimi skupinami, enakopravnimi, kakor na Švicarskem — premenitev vlade v notranjih zadevah — kulturno in gmotno pospeševanje avstrijskih Slovanov na narodni podlagi, osnivanje jugoslovanskega vseučilišča prve vrste — Ekscelenci se mudi? — Klanjam se vam; čez pol leta govoriva dalje.

Slovenec.

Sklicanje državnega zbora.

Po konferenci, ki jo je imel predsednik državnega zbora dr. Sylvester z ministrskim predsednikom grofom Stürgkhom, bo državni zbor skoraj gotovo sklican 15. maja, dočim bo seja načelnikov klubov en dan prej. Kakor so vodilni krogi informirani, bo ministrski predsednik grof Stürgkh v prvi seji podal natančno poročilo o zunanji politiki in o kritičnem položaju v zadnjem času. Kaš se tiče denarnih zneskov, ki so se uporabili za vojaške akcije, pravi »Deutschnationale Korrespondenz«, da so vsote, o katerih govori javnost, zelo pretirane. Do zdaj uporabljene vsote ne znašajo tristo milijonov kron. Natančni podatki o tem pa se bodo najbrže izvedeli šele v delegacijah. V poletnem zasedanju bodo predvsem rešili računski provizorij in podaljšanje provizoričnega poslovnika, dočim davčnih predlog pač ne bodo rešili še pred poletjem. Ker nekatere stranke nasprotujejo predvsem dotacijam iz zvišane davka na žganje, se bavijo s predlogom, da se opusti junktim med novo v dohodarini in novo o davku na žganje, kakor ga je sklenil finančni odsek. S tem, da bo sprejeta novela o dohodarini, upajo omogočiti uveljavljenje zakona o državnih nastavljen-cih, za državo pa četudi majhen dobiček iz omenjenega davka.

Ogrsko.

V včerajšnji seji državnega zbora je ministrski predsednik dr. pl. Lukacs po izvolitvi odsekov podal poročilo o izseljevalni koncesiji, dovoljeni Austro - Amerikani. Finančni minister je predložil zakon o ustanovitvi ogrske tvornice za topove. Ta zakon določa med drugim: Odobri se pogodba, ki jo je sklenilo finančno ministrstvo s plzensko Skoda-

tvornico in z esensko Friedrich Kruppovo akcij. družbo, in pooblasti se finančni minister, da plača iz državne blagajne akcije v nominalnem znesku 7 milijonov kron, ki jih ima država po pogodbi prevzeti. Tvornica za topove se zgradi na stroške družbe Skoda s sodelovanjem tvrdke Krupp v Rabu in naj izdeluje vse vrste in kalibre poljskih, gorskih, trdnjaviških, obrežnih in mornariških topov, kakor tudi k temu spadajoče lafetne stolpe in oprave, izvzemši polfabrikate, za vse ogrsko domobranstvo, nadalje za oni del armade in mornarice, ki po kvoti odpade na Ogrsko. Temu nasproti pa se zavezuje vlada, skrbeti za to, da se bo izvzemši bronastih cevi krila vsa potreba domobranstva kakor tudi one-ga dela armade in vojne mornarice, ki po kvoti odpade na Ogrsko, za do-bo pogodbe izključno pri tej tvornici, v kolikor to dopušča dobavni rok in tehnična kakovost fabrikatov in če tvornica ne bo zahtevala višjih cen, nego se plačajo za enake pred-mete v Avstriji. Akcijski kapital bo znašal 13 milijonov kron. Od teh prevzame ogrska vlada za 7 milijonov in Škodova tvornica za 4 milijonov akcij. Pogodba je veljavna 25 let. Tvornica mora začeti z obratom dve leti potem, ko se konstituira akcijska družba, in sicer na ta način, da se morejo od tedaj naprej izdelovati 50centimetrski topovi in mož-narji s 30centimetrskim kalibrom.

Justični minister je predložil zakonski načrt o kaznivosti deliktov proti svobodi volitev in o postopanju proti splošnevarnim delomrznem. Naučni minister je predložil zakonski načrt o ustanovitvi grško-katoliške škofije v Hajdu - Dorogu. Ko je se trgovinski minister predložil več zakonskih načrtov o zgradbi lo-kalnih železnic, je bila seja suspendirana, da so se odseki konstituirali.

Med vojno in mirom.

Albanija.

Čudno se vrti usoda Albanije. Včeraj še je veljala Albanija za roparsko državo, v kateri vlada popolna anarhija, danes pa moramo popraviti svoje naziranje. Ni res, da bi bila Albanija roparska, res pa je, da so na Dunaju spoznali, da so vsi Albanci, tudi Esad paša, vredni največje ljubezni. S predajo Skadra, pravijo dunajski diplomati, se je rešil del albananskega programa. Sedaj gre samo še za določitev južne meje bodoče avtonomne države, naloga, ki jo ima londonska konferenca. Gre pa tudi za določitev statusa v Albaniji. V interesu Avstrije in Italije je, da se ta program popolnoma in resnično izvrši. Katera sredstva pridejo pri tem v poštev, se sedaj še ne da določiti. Nikakor pa ta sredstva ne bodo služila drugim nalogam, kakor tej, da se ustvari življenja zmožna država. Če bi bilo pomirjenje dežele mogoče samo z vojaškimi sredstvi, se bo tudi to zgodilo. Zdi se pa, da bo mogoče Albanijo pomiriti brez direktnega zunanega vpliva. Rimska »Tribuna« je to misel v oficijoznem članku že sprožila in tudi dunajski oficijozni krogi upajo na to, ter pravijo, da vest ni potrjena, da se je proglasil Esad paša za kneza Albanije. Gotovo pa je, da se Esad paša trudi, vzdržati red v Albaniji in da se pogaja s provizorično vlado. Avstro - Ogrska in Italija se sedaj trudita, skleniti dogovor, ki bi omogočil Esad paši, da postavi »svoje izredne zmožnosti« v službo Albanije. Če Srbi se niso z vsemi svojimi četami zapustili Albanije, je vendar tudi ta akcija v polnem teku. Potem bi se vprašanje Albanije rešilo brez vojaške sile. Dunajski diplomatični krogi celo že trde, da je akcija proti Albaniji popolnoma nepotrebna. Z gotovostjo raču-

najo na Dunaju, da se odpravijo čete Esad paše in Džavid paše v kratkem v Turčijo. V kratkem se uredi tudi uprava Albanije, najbrže se bo to zgodilo iz Skadra, ker bo Skader glavno mesto bodoče države. Za vojaško akcijo pa, po mnenju dunajskih diplomatov, ni nobenega povoda več. Kakšna vojna intervencija bi bila potrebna samo, če bi se hotel Esad paša res proglasiti za kneza. Esad paša pa je sedaj že priden. Sam bo napravil red in s provizorično vlado, ki jo je hotel še nedavno pomoriti, se bo pobratil. Potem sme skupaj s to vlado delati kar hoče Avstrija in Italija. Esad paša je za Albanijo potem zelo važen faktor, sicer je ničla. Avstrijski, italijanski in francoski konzul so se že razgovarjali v tem oziru z Esad pašo. Vojne intervencije v Albaniji pa ne bo, k večjemu da pošljejo Avstrija in Italija par vojakov v Albanijo, da napravijo tam red. Tako si hočejo predstavljati na Dunaju sedanjo situacijo in radi bi videli, če bi jim ljudje to verjeli.

Sedaj pa gre za nekaj drugega, kar sicer še lahko malo počaka, kar pa je kljub temu zelo važno:

Odda se albanski prestol, prosilci naj ne bodo katoličani, prestol dobi samo protestant in mora biti Nemec ali Šved. Tako se glasi rimski razpis, na Dunaju pa s tem niso zadovoljni in je treba tudi počakati, kaj bodo rekli k temu razpisu druge velesile.

Afera patra Paliča.

Sedaj je končana tudi afera patra Paliča. Značilno za to famozno afero je, da se je Črna gora pod pritiskom Avstrije vdala, dasiravno protokol z dne 14. aprila izrecno pravi, da se ni dognala nobena krivda Črne gore in da je edino, kar se je dognalo, to, da patra Paliča, ki je hujškal proti Črni gori, niso prevržali v ekvipažah in da mu niso najeli najboljših sob v hotelih, marveč da je moral hoditi peš in da so ga celo uklenili, ko ni hotel mirovati. Postavili bodo Paliču križ, sv. Palič dobil cerkev in katoličani se smejo izseliti, če hočejo, branil pa jim ne bo nobeden, da ostanejo doma in potem je verjetno, da bo cerkev sv. Paliča vedno prazna, razen če bo prišel avstrijski poslanik inspiciat, če ima novi svetnik še vse kosti.

Kako je bilo in kako je v Skadru.

(Dopis.)

Po skadskih ulicah je še vedno videti gladne žene in otroke. Žene so zavite v ogrtače in se jedva premičejo. Samo kost in koža jih je. Ako bi ne slišali ječanje in vzdihovanje, bi mislili, da imate pred sabo mrličje. Črnogorci imajo usmiljenje z njimi. Pobirajo jih na cesti in jih nosijo. Toda težko jim bo pomagati. Glad jim je že razoril življenje, in ti siromašni otroci, kaj bo ž njimi!

Esad paša je hotel varovati svojo čast, zato je branil Skader, ko je bilo to že nemogoče.

Poslednje tedne je dajal svojim vojakom kruh, ki je bil zmešan iz ovsa, fižola, riža in slame. In ta kruh je bil gnil in črviv. Videli sem hlebček takega kruha. Mrgolel je črvov. Gladnemu, na pol mrtvemu vojaku se je gabil, da ga je vrgel proč. — Okrog 20. aprila niso imeli niti takega kruha več.

Esad paša je tega dne naznanil vojski, da je ne more več hraniti in 22. aprila se je predal Črnogorcem. Imel je bataljon izbranih strelcev. Začetkom vojne jih je bilo 900. Od teh mu jih je ostalo živih in jih je vzel sabo v Tirano — 30.

Prebivalstvu se je godilo še strašneje. Črna gora je hotela prebivalce pustiti iz obleganega mesta, toda Esad paša tega ni dovolil. Kdo bi vedel, kakšne muhe so ga napotile k temu! Pravijo, da je kasneje obžaloval to svojo prepoved.

Ljudje kažejo s solzami v očeh listke, ki so jih dobili od Esada paše. Mali lističi so to, na katerih je Esad paša ali njegov intendant potrdil, da jim je vzel vse, kar so imeli. Gorje njemu, ki je kaj prikril.

Glavno je bilo, da je imela vojska kaj jesti.

A preje premožni meščani so se nato potikali po ulicah in prosili vbogaime.

Zadnja dva tedna so jeli ljudje umirati gladi — oni in njihovi psi. Kdor ve, kako mohamedanci ljubijo in spoštujejo pse, si lahko predstavlja, kakšna lakota je vladala v Skadru, ko so poginili v mestu od gladi skoraj vsi psi.

Kadar so klali živino za armado, so dovolili otrokom, da so lovili kri in pobirali drobce. Pri takšnih prilikah je bil vselej pretep. Ljudje so jedli cele žabe, travo in meso poginjenih konj. Pa tudi mrhovine, trave in žab je zmanjkalo.

V zadnjem času so plačevali v Skadru po 8 K kilogram kruha, a še ta je bil slab in kisli; za poldrugi kilogram moke so plačevali 24 K v zlatu, kilogram sladkorja je stal 20 kron. Angleški konzul je kupil 140 kilogramov moke za 2000 K.

Soproga srbskega župnika mi je pravila: »Vsak dan je gladi umiralo na ulici po 6 do 7 oseb, večinoma ženske in otroci. Jaz nisem verjela, da more lakota tako zelo spremeniti človeka. Koliko ljudi je, ki sem jih dobro poznala. Sedaj jih več ne spoznam, ako mi sami ne povedo, kdo da so.«

Na Veliki petek popoldne, ko je Esad paša izročil prestolonasledniku kraljeviču Danilu ključke skadrskega mesta, sem bil v srbski pravoslavni cerkvi.

Ob vratih stoje vreče moke in kruha. Množica se gnete okrog vreč. Vsakdo dobi nekaj moke in hlebec kruha. S tresočo roko, od gladi okostenelo, sprejemajo ljudje darove. — Jutri bodo zopet dobili. Naenkrat ne morejo mnogo dobiti, ker se je prijavilo 20.000 ljudi, ki bodo poginili lakote, ako jim črnogorska vlada ne pomaga. Črna gora pa ima tu 30.000 svojih vojakov, a dala je armadi Esada paše hrane za štiri dni. Esad paša je prosil, naj mu to hrano prodajo, da bo mogel priti v Tirano, prestolonaslednik Danilo pa mu je ta živež velikodušno daroval.

Stopil sem v cerkev. Strop je na dveh mestih prebila granata, prav v trenutku, ko so ljudje iskali v hramu božjem zatočišča. Toda k sreči se ni nikomur ničesar zgodilo. Na sredi cerkve je Kristusov grob. Malo jih je, ki bi mogli položiti na krožnik novčič, še manj pa takih, ki bi si mogli kupiti svečico, a te svečice so male, tanjše kakor svinčnik in stanejo 6 do 10 novčičev.

V Skadru je še vedno vse baje-slovno drago. Na razpolago je samo pijača. V »Grand hotelu« je treba dobrega priporočila, da dobi človek kak grizljaj jedi.

Na Veliko soboto sem utrujen prišel tjakaj ter zahteval košček sira. Ta sir je sicer podoben siru, a okus mu je voden, kakor da bi bil napravljen iz same slabe vode.

Prinesli so mi košček, dolg kakor prst in tenak, da se je videlo skozi.

Kaj naj napravim s tem koščkom? Natak — ako ga sploh smem tako imenovati — me je začudeno gledal, kakor da bi hotel reči: »Kaj, ti se hočeš v Skadru najesti?!«

Kruh je bil črn kakor črnilo, a plačal sem za dva grizljaja sira in za košček kruha 3 K.

K sreči sem vedel naprej, da bo v Skadru še veliko pomanjkanje hrane, zato sem s Cetinja vzel sabo kruha, gnjati, slanine, smokve, oranžje, suhe banane in nekaj čokolade. Kako so bili veseli otroci, ko sem jim dajal koščke čokolade!

Po ulicah se gneto za tabo otroci in ženske in vpijejo po albansko: »buk, buk« in prosijo za kruh, ali berajijo za novčiče.

Daš jim kruha, pa se ne morejo najesti. Nekateri pojedjo po 4 kg kruha, potem pa obole.

Esad paša maršira s svojo vojsko z Brdice proti Tirani, ponosen, da je izpolnil svojo dolžnost.

Jaša Tomič v »Zast.«

Ljubljanski občinski svet.

Ljubljana 6. maja.

Župan otvoril ob 6. sejo, imenuje za zapisničarja občinskega svetnika gg. Róthla in Ogrina ter naznanja, da je opravičil svojo odsotnost občinskega svetnika g. Bahočev, ki je odsoten cel teden.

Dne 22. aprila je interpeliral občinski svetnik g. Šerjak glede odmerjenega odpočitka trgovskim uslužbencem. Obrtni oddelek mestnega magistrata poroča, da so pritožbe zaradi prikrajšanja počitka zelo redke, v vsakem slučaju pa, ko se kak slučaj naznači, se postopa zelo strogo. V isti seji je občinski svetnik g. Koleča interpeliral glede neke jame v Jenkovi ulici. Stavbni urad naznanja, da je v tej cesti kanal, da pa je zraven v zagati res neka ponikovalnica, ki se redno izčisti. To se bo zgodilo tudi letos.

Dolenjske železnice.

Župan dr. Ivan Tavčar govori nato o nameravanem podražavljenju Dolenjskih železnic ter izvaja:

Dne 19. t. m. se vrši izredni občni zbor delniške družbe Dolenjskih železnic. Kakor znano, je mestna občina svoj čas prevzela 550 delnic in plačala nominalno za delnice

110.000 kron,

znesek, ki ga vodi mestna občina med aktivami mestne občine. Mestna občina je živila tudi vedno v pripravljenosti, da imajo te delnice gotovo vrednost. Sedaj, ko se bliža trenutek, da se Dolenjska železnica iznele po

Beli Krajin in zveže z Dalmacijo in Bosno, ter če se smem tako izraziti, z Balkanom, bi bilo pričakovati, da je nastopil trenutek, s katerim se bodo znatno izboljšali dohodki tega železniškega podjetja in jasno je vsakemu, da je vlada danes v položaju, da absolutno potrebuje Dolenjske železnice.

Sedaj pa je vlada predložila upravnemu odboru Dolenjskih železnic projekt, ki omogoča državi, da podžavi železnice in da jih dobi v svoje roke tako, da

priidejo delnice ob vsako vrednost.

Država predlaga načrti najemniške pogodbe, s katero prevzema železnice za celo koncesijsko dobo v najem z najemnino, ki je toliko, kolikor je treba za t. zv. prioriteto službo. Država hoče tedaj prevzeti obresti in amortizacijo prioritete. Država pa zahteva jamstvo, da se nima nikdo vtikati v njene posle in da ji ni treba dajati računov. Država se je postavila danes na stališče, da bo morala itak doplačevati pri Dolenjskih železnicah. Poleg tega pa predlaga država še nadalje, da naj se koncesijska listina izpremeni tako, da po tej najemniški dobi prevzema država železnice, ne da bi kaj plačala. Jasno je, da bo vlada izvedla to

razlastitev,

v kolikor ni ravno sama udeležena kot akcionar in si bo dala to ekspropriacijo dekretirati. Če se predlog vlade sprejme, je jasno, da ni

nobena delnica vredna niti vinarja, in mestna občina lahko naredi križ čez ta del svojega premoženja.

Meni se zdi umestno, da je mestna občina na tem občnem zboru zastopana ter vloži svoje pomisleke in ugovore proti takemu izrednemu postopanju vlade napram privatnim delničarjem, ki imajo za 1.200.000 kron delnic v rokah. Tudi mestna občina ljubljanska bi prav težko utrpela tako izgubo. Posebno veselo ni za župana in za občinski svet če mora misliti, da je vsaj 70.000 K delnic, ki tvorijo del premoženja mestne občine, toliko vrednih kakor vsak papir, ki ga vržemo proč.

Zato pozivljam občinski svet, da mi dovoli, da se obnega zboru udeležim, tam ugovarjam proti takemu postopanju in stavim primerne navse. Če bi vlada kljub temu ne pristala na to, da plača delnice, naj se pogodba sklene vsaj za gotovo vrsto let, zadošča, če se za sedaj sklene za 10 let, vlada pa naj bo primorana polagati račune o doneskih, do katerih imajo vsi delničarji pravico. (Odobranje.) Smatram iz vašega pritrjevanja, da mi je občinski svet poveril to nalogo. (Odobranje. Celotni občinski svetnik g. dr. Zajec kliče: Dobro!)

Ker ni bilo nobenega ugovora, se zapisnik zadnje seje odobri.

V imenu personalnega in pravnega odseka poroča občinski svetnik g. dr. Novak o prošnji Ivana Zajca za podelitev meščanstva ljubljanskega mesta. Ker so vsi pogoji dani in je starinar in krojač Zajec pripravljen plačati 100 K sprejemnine in 200 K za meščanski zaklad, se mu meščanstvo podeli.

Isti poročevalec poroča o dopisu mestnega magistrata glede nekaterih določil ustanovnega pisma Marije Kosmačeve ustanove za ubožne posle. Ustanova se je izplačevala do 1904 in per nefas do 1906 neki Ani Jonkejevi. Od njene smrti naprej se ustanova ni več izplačevala. Ker pa je nemogoče od glavnice 3000 K dati popolno preskrbo oni osebi in je prav mnogo potrebnih, predlaga odsek, da se napravijo iz te ustanove tri ustanove. Deželna vlada hoče tozadevno izvedeti najprej naziranje občinskega sveta. (Sprejeto.)

V imenu istega odseka poroča poročevalec obč. svetnik g. dr. Novak o dopisu upravnega ravnatelja Mestne hranilnice o prošnji hotelske družbe »Triglav« za znižanje obrestne mere. Mestna hranilnica je bila prisiljena zaradi razmer na denarnem trgu zvišati tudi hotelski družbi »Triglav« obrestno mero od 4 1/4 na 5 1/4 %. Hotelska družba se je nato obrnila na ravnateljstvo s prošnjo, da naj se to zvišanje opusti, ker ji manjka obratne glavnice in je sploh v slabih gmočnih razmerah. Zgolj lukrativnim podjetjem bi ne kazalo znižati obrestne mere, hotelska družba »Triglav« pa ni zgolj lukrativno podjetje, marveč je hotela lep del bohinjske zemlje obdržati v domačih rokah in pospešiti promet tujecev. Zato predlaga ravnateljstvo Mestne hranilnice, da naj se prošnji ugodi in obrestna mera hotelski družbi »Triglav« zopet zniža na prejšnjo obrestno mero, t. j. na 4 1/4 %. Sprejeto.

Isti poročevalec poroča na to o dopisu upravnega ravnatelja Mestne hranilnice o prošnji družbe

sv. Cirila in Metoda za znižanje obrestne mere. Istotako, kakor hotelska družba »Triglav« je zaprosila za znižanje obrestne mere tudi družba sv. Cirila in Metoda. Ni treba naglašati, da skrbi družba za šolstvo in izpolnjuje dolžnosti, ki bi pripadale drugim oblastim. Družba vrši eminentno kulturno nalogo, zato naj se ugodi tudi njeni prošnji. Sprejeto z večino.

Sledi nato poročilo odseka za službene pragmatike o načrtu nove službene pragmatike za pomožne uradnike, sluga itd. mestnega magistrata ljubljanskega. Poročevalec občinski svetnik g. prof. Reischer. Preobširno bi bilo podrobno opisati potek cele debate, zato hočemo iz nje posneti samo najmarkantnejše točke. Poročevalec občinski svetnik g. prof. Reischer se sklicuje na isto, kar je izjavjal že pri službeni pragmatiki za mestne uradnike. Odsek bi bil šel še dalje, ko bi mu bila to dovoljevala sredstva, kar pa je storil, je v čast celi mestni občini ljubljanski. Pri posvetovanjih niso igrali strankarski obziri prav nobene vloge in vsi sklepi so se izvršili soglasno. Edino pri § 1. obstoja minoritetni predlog glede znanja nemškega jezika. Uvaževalo so se kolikor mogoče vse prošnje uslužbencev. Posebnega uvaževanja vredno pa je, da znaša službena doba 35 let in da je pokojninska podlaga taka, da dobi vsak uslužbenec po 35 letih kot pokojnino celotno službeno plačo. Razdeljeni pa so uslužbenci v

1. pomožni uradniki,
2. tehnični osebje in
3. mestne sluga, katerim so pristihi tudi šolski sluga. Pomožni uradniki so imeli do sedaj dnevno v prvem letu, izboljšalo se jim je to v plačo s pobiljškom 240 K. Prej je bila temeljna plača 1500 K z zvišanjem vsakih 10 let za 300 K, danes je temeljna plača 1600 K in se zvišuje do 2800 K. Pri tehničnem osebju se je tudi oziralo na njih prošnje in na obširno poročilo ravnatelja mestne elektrarne in vodovoda. Nova uvrstitev v kategorije se bo morala šele izvesti. K mestnim slugam se pristoje tudi šolski sluga in tržni stražniki. Zlasti pozdraviti je preustrojitve pokojnine, katere najmanjši znesek je bil do sedaj 400 K ter se je zvišal na 600 K in 800 K, tudi v vdovni in v sirotini je storil odsek velik korak naprej.

Župan odredi splošno in specialno debato obenem ker proti temu ni bilo ugovora.

Oglaš se k besedi občinski svetnik g. Pustoslavšek, ki stavi sledeče izpreminjalne predloge:

§ 13. Dovolj naj se uslužbencem dopust 8, 14 in 21 dni, če je dotični uslužbenec v mestni službi do 5, 15, oziroma več let. (Predlog je bil pri glasovanju odklonjen.)

§ 21. Pomožni uradniki in uradnice naj se definitivno nameste po preteku 3 let. (Odklonjeno.)

§ 22. naj se črta ter dovoli da se smejo pomožne uradnice omožiti. (Odklonjeno.)

§ 24. Za pomožne uradnike naj znašajo triletnice po 150 K, za uradnice 120 K. (Odklonjeno.)

§ 37. Sluge naj dobe prvo leto 2 čepici in vsako drugo leto pelerino. (Sprejeto.)

Občinski svetnik g. Lilleg naglašja, da ustvarja sedanja službena pragmatika naravnost idealne razmere. V celi Avstriji se danes ne more ponašati nobena občina s tako pragmatiko in še dolgo je ne bo imela nobena občina.

Občinski svetnik g. Kristan se sklada z izvajanjem občinskega svetnika g. Pustoslavška. K § 24. pripomni, da se ustvarja konkurenca med moškimi in ženskimi močmi, naj se tedaj postavijo triletnice za oba spola enako visoko. (Odklonjeno.) K § 37. predlaga, da se da slugam vsako leto še en letni telovnik. (Sprejeto.)

Občinski svetnik g. Staudacher vztraja na tem, da se morajo pomožni uradniki izkazati o znanju nemščine. (Odklonjeno.)

Občinski svetnik g. Pammer izjavi, da se Nemci ne bodo udeleževali nameravanih koncesij, zdi se mu pa nevarna važnost, ki se polaga na razpravljanje takih zadev pred občinskim svetom, tedaj v javnosti. Zato naj se vrne elaborati odseku. (Odklonjeno.)

Poročevalec občinski svetnik g. Reischer se upira temu, da bi se elaborat vrnil odseku. Stališče poročevalca je v takih zadevah najbolj nesimpatično in vendar mora vztrajati pri sklepih odseka, ker so bili izvršeni z največjim preudarkom in ker so bili sklepi storjeni soglasno. Današnji predlogi so sicer simpatični, vendar se jim mora v imenu odseka upreti. Težko je spraviti vse razloge v javnost, ki so vodili odsek, obstojati pa mora pri § 21. na 5letni

dobi. Kar se tiče možnosti pomožnih uradnic, je stal odsek nastališču, da sili danes ženska mladina v službe, da si služi kruh. Ženska, ki dobi moža, naj napravi prostor drugi, ki ni dobila moža. Zato naj ostane § 22. Kar se tiče izmere plač, nima § 24. namena, dražje plačati moškega dela, toda uradnice so samice, moški uradniki pa večinoma družinski očetje, kar se tiče § 37. se pridruži predlogom občinskih svetnikov gg. Pustoslavška in Kristana. Stal je to ustnem sporočilu bivšega komisarja Tomca. Pri tej priliki je treba omeniti, da odpade v § 24. zadnji odstavek ter prideta na njegovo mesto dve tabeli, ena za oficijante z 11 plačilnimi stopnjami začeni s 1600 K in rastočimi po 120 kron do 2800 K, druga z 9 plačilnimi stopnjami za oficijantije začeni s 1600 K in rastočimi do 2400 K.

Občinski svetnik g. Kristan predlaga k § 24. za slučaj, da bi bil njegov prvotni predlog odklonjen, da naj veljajo za moške in ženske enake triletnice. (Odklonjeno.) Poročevalec mu pojasni, da imajo oficijantije prva 3 leta celo malenkostno več plače, kakor oficijanti, ker plačujejo manjše pokojninske prispevke.

Pri glasovanju so bili vsi predlogi odseka sprejeti z dostavki pri § 37., kakor že zgoraj označeno. Pragmatika je bila nato tudi v celoti sprejeta.

Sprejeta so bila nato tudi še sledeča

prehodna določila.

1. Začasni pomožni uradniki (uradnice), ki so ob urejevanju te pragmatike drugo leto v mestni službi, dobivajo do konca drugega službenega leta dnevno po 3 K, kakor doslej.

Začasni pomožni uradniki (uradnice), ki so ob uveljavljanju te pragmatike peto leto v mestni službi, dobivajo do konca svojega 5 leta dnevno po 4 K, kakor doslej.

2. Magistratnim oficijantom (oficijantijam), ki so ob uveljavljanju te pragmatike že v mestni službi, se v odmero plačilne stopnje in v napredovalno dobo šteje vsa službena doba od dneva stalne namestitve.

3. Nižjim tehničnim uslužbencem, ki so ob uveljavljanju te pragmatike že v mestni službi, odloči občinski svet na utemeljeni predlog ravnatelja mestne elektrarne in vodovoda vsakemu posamičnemu kategorijo in plačilno stopnjo.

4. Mestnim slugam (šolskim slugam) in tržnim stražnikom se v odmero plačilne stopnje in napredovalne dobe všteje vsa službena doba od dneva stalne namestitve.

5. Če je mestni sluga (šolski sluga, tržni stražnik), ki je do dosege stalnosti službe pri mestni občini več nego 3 leta provizoričen, se mu od več odslužene dobe v provizorični službi všteje največ 4 leta v odmero stopnje in v napredovalno dobo.

Tudi prehodna določila so bila v celoti sprejeta.

Župan: Izvršiti imam hvaležno nalogo, da se članom pragmatičnega odseka toplo zahvalim za njih izredni trud, največjo zahvalo pa so jim pač v prvi vrsti dolžni oni, ki jim pride ta pragmatika v prid, mestni nižji uslužbenci, ki so bili res lukrativno obdarjeni.

V imenu finančnega odseka poroča občinski svetnik g. Milohnoja o dopisu županovem glede pogodbe zaradi prepustitve poslopij c. kr. obrtne šole c. kr. erariju v last. K pogodbi, ki jo je občinski svet že odobril se dostavi še, da naj župan izposluje pritrdivet deželnega zbora. Poslopije se prepustja erariju pod pogojem, da je rabi samo za državno obrtno šolo. (Sprejeto.)

Počitniška naselbina v Zatišju.

Isti poročevalec poroča nadalje o dopisu županovem glede opustitve počitniške naselbine v Zatišju. Mestna občina je leta 1908. kupila Sangrad v Cerkljah. Počitniška naselbina Zatišje je bila štirikrat v uporabi, ni pa odgovarjala svojemu namenu. V Zatišju je bilo po 60 dečkov in deklek na počitnicah, oglašali so se pa samo taki otroci, ki so bili doma brez nadzorstva, katerega pa bi potrebovali tudi sicer in ne samo v počitnicah. Dnevna zavetišča so se izkazala kot mnogo boljše in po izkušnjah dnevnega zavetišča v Ljubljani, bi kazalo ustanoviti morda še 3 taka zavetišča. Zatišje pa naj se za letos opusti, posest pa proda. Do tedaj naj oskrbuje posest vrtnar Golob, ki dobi za to stanovanje in 20 K mesečno. Počitniška naselbina se mora itak za letos opustiti, ker ni gospodinje. Oa. Vavkenova je namreč dobila od poštne uprave nalogo, da naj se ne posveča temu delu. Dokler pa se ne posreči najti drugo pot, naj se nese 8000 K porabi v izpolnitve dnevnih zavetišč.

Občinski svetnik g. Kristan ugovarja, ker vsled pomanjkljive

akustike dvorane ni razumel poročevalca. Govori o statistiki umrljivosti otrok ter trdi, da ima Ljubljana največjo umrljivost, čemur ugovarjajo ostali občinski svetniki, zlasti g. dr. Novak.

Podžupan dr. Triller: Občinski svetnik g. Kristan je prišel iz pravih premis do napačnih konkluzij. Res, da je naš otroški naraščaj za nas največji kapital, res je, da imamo socialno dolžnost skrbeti za ta naraščaj. Ni pa res, da se hoče mestna občina odtujiti tej svoji nalogi, marveč hoče vršiti to svojo dolžnost bolj racionalno. Če razmislimo dosedanje izkušnje, vidimo, da svojega namena nismo dosegli. Namestitev se je dala otrokom zdravu počitniško bivališče. Izkazalo pa se je, da se to ni doseglo. Otroci, ki so se oglašali za počitniško naselbino, niso bili bolehní. Otroci pa so v Zatišju tudi zapadli domotožnosti in boleznim. Vsled tega ni bil moralni efekt oni, kakor je bilo želeto. Deželosodni svetnik g. Milčinski, specialist v tej stroki, je bil prvi, ki je odsvetoval od take naselbine. Za denar, ki ga daje mestna občina za Zatišje, pa je mogoče storiti nekaj bolj radikalnega, izboljšati dnevna zavetišča, kjer naj so otroci pod nadzorstvom in dobe opoldne tudi hrano; pri tem pa je tudi skrbjeno, da se gibajo v zdravem zraku. Na tem polju se da mnogo več storiti, če se to preskrbi par 100 otrokom, kakor pa če pride v naselbino par tucatov otrok. Mestna občina pa bo morala uvaževati tudi moderne gibanje, ki stremiti za

letečimi kolonijami.

Kadar bo prišel čas, da lahko mislimo na take leteče počitniške kolonije, bomo morali dati z obema rokama, da dobi čim večje število otrok potrebnega razvedrila. Naš program so dnevna zavetišča in leteče počitniške kolonije. Mislim, da bi bila to socialna krivica, če bi le majhnemu delu revnih otrok pomagali, zato najtopleje priporočam odsekov predlog.

Občinski svetnik g. Kristan je za to, da se predlog vrne odseku in da se potem vrne občinskemu svetu obrazložen.

Župan dr. Ivan Tavčar: Primorana se čutim pojasniti, da je popolnoma nemogoče, da bi se dala poročila tiskati in da bi se razdelila, kakor se to godi v deželni zboru in še tam pogosto zelo lakonično. Položaj je zelo priprost. Jaz ne dvomim, da je zrasla misel počitniške naselbine iz najboljših misli. Precejval pa se je končni uspeh in pokazalo se je, da ta stalna počitniška naselbina ne zadošča, ker ni mogoče pošiljati neprestano v en kraj isto mladino, kar tudi nima posebnega pomena. Ne glede na to, da leži Zatišje v zaprtem kraju, kjer se otrok dolgočasi ali pa postane razposajen, se mi zdi taka stalna kolonija malo uspešna. Zatišje tudi med ljudstvom ni bilo posebno priljubljeno. Otroci so delali na polju preveč škode. Letos pa se je pripetil slučaj, da pošto upraviteljstvo ge. Vavkenovi ne dopušča, da bi posvetila svoje moči počitniški koloniji. Že zato je nemogoče napraviti letos tako počitniško kolonijo, ker nimamo gospodinj. Ko sem prišel jaz na magistrat, so prišli k meni človekoljubi in me opozarjali, da so take počitniške naselbine nevdržljive in da je bolje pošiljati otroke za krajši čas vsako leto drugam. Da se počitniške kolonije ne bodo opustile, je jasno. Za sedaj pa moramo misliti na dnevna zavetišča, ki se na šoli na Prulah zelo dobro izkazuje. Denar za Zatišje pa se bo postavil tudi v proračun. Skrbeli pa bomo pred vsem za dnevna zavetišča. Pozneje, če bo še kaj ostalo, pa bomo skrbeli poleg tega še za počitniške kolonije in sicer vsako leto na drugem kraju, tako da bodo otroci spoznavali več delov svoje domovine. Če drugo leto se bo ustanovila taka počitniška kolonija, kakor jo priporoča deželosodni svetnik g. Milčinski.

Odsekov predlog je bil nato sprejet.

Finančni odsek, poročevalec občinski svetnik gosp. Milohnoja se je bavil s prošnjo »Leonovega starešinstva« za naknadno izplačilo za leto 1912. dovoljene podpore 700 K, ki je »Leonovo starešinstvo« 16 mesecev ni dvignilo. Če ni dvignilo podpore, se da iz tega sklepati, da denarja posebno ne potrebuje. Prošnja se principijalno odkloni.

V imenu stavbnega odseka poroča občinski svetnik gosp. Stembrov o v dopisu magistrata glede uravnave hodnikov na zapadni strani Martinove ceste. Posestniki stavijo ugodne ponudbe. Pripravljeni so odstopiti svet, če se jim postavijo železne ograje in odstopi pot za hišami, ki je brez pomena. Hribernik zahteva nadalje, da se mu da v zameno svet, ki se naj kupi od Acceta, ki se dobi pod precej ugodnimi pogoji. —

Tudi kos Sarabonovega sveta bi se moral kupiti.

Župan pojasni, da se mora regulirati Martinova cesta in napraviti na desni strani trotoar. Odstranile se bodo tudi tamošnje, kurnikom podobne ograje ter nadomestile z železnimi, kar bo stalo 1500 K. Mestna občina pa bo kupila tudi Sarabonov in Accetov travnik, kjer se sedaj projektira cesta. Svet se bo porabil deloma za regulacijo Martinove ceste.

Odsekov predlog se sprejme. Predsedstvo prevzame podžupana gosp. dr. Triller.

Friderik Sogla ponuja nekaj sveta v svrhu razširjenja Poti v Rožno dolino. Zanj njegova ponudba je bila odklonjena, sedanja ponudba pa je še višja. Proračunjena potrebščina bi znašala 70.000 K v enem in drugem slučaju okrog 40.000 K. Ponudba se odkloni, naroči pa se stavbnemu uradu, da stopi do g. Sogla s sprejemljivimi predlogi.

Fran Kunaver prosi za odobrenje parcelacije njegovega sveta pri pokopališču pri Sv. Križu na 7 stavbišč. Ta svet je določen za park. Kunaver pa zahteva za m² 3 K 50 vin., kar bi znašalo 44.000 K. Faktično pa ni mogoče braniti parcelacije in zazidave, zato se parcelacija dovoli pod zakonitimi pridržki. Sprejeto.

Leopold Legat prosi za prepustitev nekaj mestnega sveta na vogalu Marije Terezije ceste in Bleiweisove ceste. Prošnja se za sedaj odkloni.

V imenu policijskega odseka poroča občinski svetnik gosp. dr. Pippenbacher o dopisu magistrata glede prošnje raznih posestnikov za oprostitev pasjega davka. Posestnikom Zupančiču na Galjevici in Bergmanu na Poljanski cesti se podeli oprostitev za eno leto in za po enega psa. Salezijanskemu zavodu pa za 3 pse.

Gasilno društvo.

Gasilno in reševalno društvo poroča o svojem delovanju v I. četrtletju 1913. Poročilo se vzame na znanje.

K besedi se oglasi občinski svetnik g. dr. Fran Novak, ki izvaja sledeče:

Vsakomur je jasno, da je gasilno in reševalno društvo, čigar poslanje je blagotvorno per excellence, potrebno vsestranske podpore.

Čuje se, da deželni odbor vojvodine Kranjske v zadnjem času še ni izplačal podporo ljubljanskemu gasilnemu in reševalnemu društvu. V deželi kranjski je zakonito ustanovljen takozvani gasilski fond, v katerega se stekajo doneski zavarovalnic, ki plačujejo 2% od vplačanih premij za podporo gasilnih društev. Deželni odbor je upravitelj tega gasilnega fonda; ljubljanska mestna občina plačuje po svojih zavarovalnicah brez dvoma več premij, kot vsaka druga občina v deželi. Zategadelj je upravičena tudi zahteva, da dobi ljubljansko gasilno in reševalno društvo primerno podporo iz tega gasilnega fonda.

Deželni odbor, ki odteguje v zadnjem času, kakor se zatrjuje, to podporo gasilnemu in reševalnemu društvu, prav gotovo ne postopa v smislu intencij zakona in onih činitelev, ki prispevajo v ta gasilni fond. Vodstvo gasilnega in reševalnega društva ljubljanskega sicer res ni v rokah pristašev S. L. S., a to dejstvo ne upravičuje deželnega odbora odtegovati podporo temu društvu.

To društvo vrši poleg posla gasilnega društva tudi posle reševalnega društva, prav nič ne vpraša pri tem, ali gori streha Nemca ali Slovenca, liberalca ali klerikalca. Od reveža, ki onemore na cesti tudi ne zahteva, predno mu ponudi svojo pomoč, legitimacije o političnem prepričanju.

Če deželni odbor morda iz političnih vzrokov odteguje podporo gasilnemu in reševalnemu društvu, potem je to postopanje deželnega odbora krivično, in kolikor je vsaka krivičnost nečloveška, je tudi postopanje deželnega odbora nehumano.

Umestno se mi vidi o tej priliki to poudarjati. Gasilno in reševalno društvo ima pravico do te podpore, deželnega odbora dolžnost pa je, to podporo izplačati; postopanje deželnega odbora ne sme ostati brez protesta — in to je kar sem hotel povedati.

Občinski svetnik g. dr. Zajec vzbuja s svojimi izjavami mnogo veselosti in posmeha. Sam je član gasilnega in reševalnega društva in se čudi, da podžupan ni našel povišja, da bi bil opozoril govornika, da se deželni odbor na tako »nečuv« način ne napada. Deželni odbor je ljubljansko gasilno in reševalno društvo vedno »upošteval kot tako«, še več, deželni odbor je celo obljuboval! razno. »Načela«, po katerih sedajo podpore gasilnim društvom, so bila javno razglašena.

Občinski svetnik g. dr. Novak trdi še enkrat, da ljubljansko gasilno društvo do sedaj za letošje še ni dobilo podpore. Pojasnila g. dr. Zajca ne izpremenijo na tem ničesar. Kar se tiče obljub, ki jih je omenil dr. Zajec, je treba samo povedati, da od praznih besed ne more nobeden živeti.

Podžupan dr. Triller: Konstatiram, da nisem slišal iz ust občinskega svetnika g. dr. Novaka nobene ne-parlamentarne besede. Kar se stvari same tiče, izvajanja g. dr. Zajca niso bila posebno dobra. Kot deželni odbornik povem samo, da je imel deželni odbor gasilnega zaklada za letošje 25.000 K.

Gasilni fond se zbira iz premij od zavarovalnic, je tedaj poverjen denar. Iz tega preostanka je dobilo ljubljansko Gasilno in reševalno društvo 800 K. Obljubilo pa se mu je v deželni odbor od referenta, da je deželni odbor pripravljen dati društvu v gotovem slučaju precejšen prispevek za avtomobilizacijo toda le, če tudi mestna občina primerno prispeva. Ali je deželni odbor, ki je pri upravljanju gasilnega fonda samo mandat, upravičen staviti take pogoje društvu, katero mestna občina ljubljanska iz lastnih sredstev prav izdatno podpira, tega nočem presojati. Tudi v letošnjem proračunu mestne občine ljubljanske je visoka postavka 4000 K. Želim le, da bi želja občinskega svetnika dr. Novaka padla na rodovitno tla in da bi deželni odbor naklonil iz onega fonda, v kateri plačujejo ljubljanski hišni posestniki vsaj eno tretino, društvu primerno visoko subvencijo, ki mu gre po vseh pravilih.

Dr. Zajec replicira še, da je hotel »napraviti deželni odbor pri gasilnih društvih red«, kar vzbuja veliko veselost.

Poročilo Gasilnega in reševalnega društva se vzame nato na znanje.

V imenu šolskega odseka poroča občinski svetnik g. Likozar o dopisu mestnega šolskega sveta glede zgradbe nove mestne dekliške ljudske šole odnosno razširjenja zasedne dekliške osemrazrednice v Lichtenurničnem sirotišču. Mestni šolski svet nasvetuje, da naj se da občinska podpora za prizidek k Lichtenurničnemu sirotišču, da se napravijo tam še 4 razredi. Odsek priporoča, da naj se magistratu, predno sklepa definitivno, predloži proračun za tak prizidek. Sprejeto.

Isti poročevalec poroča o dopisu deželnega šolskega sveta glede nedostatkov prostorov na mestni nemški dekliški ljudski šoli. Zgradba III. mestne ljudske šole naj se pospeši in nemška dekliška ljudska šola potem namesti v prostorih, ki jih ima sedaj ta šola. Občinski svetnik g. Pammer izraža željo, da se to zgodi čim prej, treba pa bo misliti na lastno poslopje. Oba predloga sta bila sprejeta.

Občinski svetnik g. Likozar urgira nato rešitev parcelacije Kandertovega sveta ob Galjevici, prosi, da se že napravi javno stranišče ob mostu čez Gruberjev kanal, za katero je denar že 5 let naložen in prosi končno, da se ugodno prošnji šentjakobskega okraja, da se smeti ne bodo zbirale v Florijanski ulici ravno ob pol 2. popoldne, kadar je promet najživljanejši. Župan prevzame zopet predsedstvo.

Občinski svetnik Marinko opozarja, da je Izanski cesta čez in čez posuta. Občinski svetnik g. Šerjak zelo neokusno zatrjuje, da ni res, kar je povedal župan glede počitka trgovskih sotrudnikov.

Župan: Kako ste rekli? Šerjak k nadalje nervozno zatrjuje, da ima dokaze, ki jih bo že spravil na pristojno mesto.

Župan mu pojasni, da ima vsak, ki se čuti prikrajšanega v svojih pravicah, pravico do pritožbe, če pa ima on take pritožbe, naj jih predloži. Trditve pa, da bi magistrat ne izpolnjeval svoje dolžnosti, je popolnoma neutemeljena in jo župan zavrača. Končno želi občinski svetnik Ložar, da se popravijo lesene stopnice s Stolbe na Grad, nakar zaključi župan javno sejo ob pol 9.

Tajna seja.

Na predlog poročevalca šolskega odseka obč. svetnika Reinsnerja se je priziv okrajnega šolskega nadzornika Franca Gabrška proti odloku mestnega magistrata glede izplačila osebne doklade za meščansko - šolski izpit odklonil.

Isti referent je tudi poročal v imenu direktorija mestnega vodovoda in elektrarne in predlagal, da se uslužbenec mestnega vodovoda Fran Kunaver, ki je bolan, stalno vpokoji. Predlog je bil sprejet.

Na predlog poročevalca stavbnega odseka Stembrova je občinski svet zavnil priziv gospe dr. Bretlove glede deložiranja.

Obč. svet je dovolil prenos gostilniške koncesije Ljudevita Černeta s sv. Petra ceste št. 17. na Nadvojvode Friderika cesto št. 3.

Štajersko.

Iz Celja. Obitaljski sestanek celjskih obrtnikov bo v četrtek, dne 8. maja ob 8. uri zvečer v Narodnem domu.

Iz Celja. V nedeljo, dne 4. majnika se je vršil v gostilni »pri pošti« občni zbor kolektivne obrtne zadrge. V tej včlanjeni mizariji, lončarji, peki, pleskarji, sedlarji, brivci, tapetariji, modistinje in še nekateri drugi manj pomenljivi obrti iz celjskega mesta in okolice, dalje iz Kalobja, St. Jurja in okolice, Dramelj, Teharja, Vojnika in okolice, Višnje vasi, Šmartnega, Nove cerkve in Dobrne. Zadruga ima sedaj nemško načelstvo in ga bo še za nadaljnia tri leta obdržala, ker so se na nedeljskem občnem zboru napravile od slovenskih udeležencev nekatere formalne napake in ker se več slovenskih članov iz Celja in St. Jurja ni udeležilo zborovanja. Nemški kandidati so bili navzlic temu izvoljeni le z enim glasom večine. Prihodnjič pa pride zadruga nedvomno v slovenske roke.

O službenih in jezikovnih razmerah pri južnoželezniških progah na Sp. Štajerskem sta obširno in stvarno razpravljala na manifestacnem zborovanju Slovencev na Zidanem mostu dež. posl. dr. Kukovec in urednik Lešničar. Zanj leta je opaziti vplive združbarske organizacije maloštevilnih spodnještajerskih renegatov, takozvanega Volkstrata tudi pri Južni železnici. Ta kot veliko prometno podjetje, ki mora gotovo imeti v prvi vrsti pred očmi gospodarske ozirne, ne pa narodnostno hujskarijo, bi morala gledati v prvi vrsti na to, da se skrbi za dobro postrežbo potujočemu in trgujočemu občinstvu. Na Sp. Štajerskem in dalje doli do Trsta tvorijo nedvomno Slovenci do 80% tega občinstva in zato bi se moralo ozirati na to, da se tem pošteno postreže. To pa morejo storiti gotovo le domači, slovenski uradniki in uslužbenci, ki so v toliki meri zmogni tudi nemškega, ozir. italijanskega jezika, da nimajo narodnostne manjšine na navedenem ozemlju nobenih razlogov za pritožbe. Pa godi se danes žalibože ravno obratno! Pod vplivom male in gospodarsko brezpomembne klike okoli Volkstrata se izriva slovensko uradništvo in uslužbenci vsake vrste iz štajerskih postaj Južne železnice; Slovencev se dajejo nerazumljive in torej toliko kot neporabljive tiskovine v roke; na postaje se pišejo popačena nemška imena slovenskih krajev; da, še več, vodstvo Južne železnice nastopa pri raznih volitvah v občinske in okrajne zastope proti slovenski večini; vodstvo nastavlja v narodnostno mešanih krajih uradnike, ki se mudijo manje v službi, ko na agitaciji. To so nezdrave razmere v vsakem podjetju, in zlasti v takem, ki ima v toliki meri služiti javnim interesom kakor naša Južna železnica. Njihovi sodovi se že kažejo: prometni ravnatelj Nessler je moral, kakor se je poročalo v »Slov. Narodu«, sam že priznati, da mu je eden od tipičnih agitatorjev v vrstah južnoželezniškega uradništva na Spodnjem Štajerju, bivši pragerski postajenalečnik Schneider posvinjil Pragersko! Krepak izraz, kakor ga niso doslej rabili niti slovenski kritiki razmer na Južni železnici! Na nas je, da ravnateljstvo Južne železnice pravočasno opozarjamo na posledice Volkstratovega ščuvanja, na nas pa tudi je, da se proti vsaki stvarni in jezikovni krivici, ki nam jo prizade ne kak nemški uradnik in nastavljenec Južne železnice, energično pritožimo! Ne puščajmo, da bi bilo ravnateljstvo Južne železnice o vsaki najmanjši stvari nepodučeno!

Iz Celja. (Drameljski župnik Ogrizek proti Milošu Jarnoviču.) Odkar župnikuje v Dramljah slaboznani Ogrizek, ni napadov na prižnici in v listih na vse one, ki ga v političnem oziru nočejo ubogati, ne konca ne kraja. Posebno mu je napreden trgovec Jarnovič trn v peti. Jarnovič je v Dramljah šolski ogleda, občinski tajnik in vodja večinske, t. j. napredne stranke — in zato ga skuša župnik Ogrizek oškodovati, kjer le more. Svoječasno je kupil Jarnovič sedež v cerkvi z dosmrtno pravico rabe. Letos ob Novem letu pa je župnik Ogrizek ta sedež kar mirno dalje prodal in sicer nekemu postarnemu pobožnjakemu težaku Slemenšku. Jarnovič seveda te prodaje ni mogel pripoznati in je rabil svoj sedež naprej. Na Jožefovo pa je prišel Jarnovič v cerkev in našel tam svoj sedež po Slemenšku zaseden; ker ni hotel ta iti na trikratni tihi opomin vrn, ga je Jarnovič kratkoma potegnol iz klopi. Ta dogodek

je porabil župnik Ogrizek za ovadbo proti M. Jarnoviču na državno pravdnštvo v Celju in isto je Jarnoviča tudi obtožilo zaradi motenja vere. Obravnava se je vršila danes, v ponedeljek, pred celjskim okrožnim sodiščem. Poklicane prič, kaplan Grošl, župan Mastnak, gostilničar Solinc, posestnik Jakopin, so skoro soglasno izpovedale, da je imel Jarnovič prav, da je Slemenška spodil s sedeža, ki je po pravici njegov; ali dogodek pa da se je izvršil tako tiho in brez vsakega trušča, da ga ni opazil niti župnik na prižnici, niti kaplan v bližnji spovednici; videli so ga komaj okoli stoječi, ki so pa vsi potrdili, da se niso nad tem nič pohujševali in da tudi niso bili nič moteni. Dravno pravdnštvo je zastopal dr. Bayer, obtoženca je pa zagovarjal dr. Kukovec. Posebno pozornost je zaslužilo čitanje naravnost hudobne in nesramne župnikove ovadbe; vsakdo je takoj čutil, da je pisca vodilo le sovraštvo in škodoželjnost. Sodni dvor je po kratkem posvetovanju izrekel oprostilo razsodbo. Ta dogodek je nov donesek k politični in zasebni morali tistih duhovnikov na Sp. Štajerskem, ki hočejo nas naprednjake za vsako ceno uničiti in sami gospodovati nad narodom. Župnik Ogrizek je znan po neštevilnih svojih tožbah in pravadah, v katerih si je še pridobil malo slave, pač pa velike sramote; vkljub temu pa ne postopa lavantinski ordinarijat tako proti njemu, kakor bi postopala vsaka druga oblast napram javnemu uradniku, ki bi živel v takem razmerju s prebivalstvom.

Iz Konjic. Občinski zastop v Zrečah se je izrekel za delazmožnost štajerskega deželnega zbora in za nujnost regulacije učiteljskih plač.

Slovenskega čebelarkega društva za Spodnje Štajersko občni zbor se vrši na binkoštni ponedeljek 12. maja t. l. ob pol 11. uri predpolne v mali dvorani Narodnega doma v Celju po sledečem sporedu: 1. Pozdrav; 2. poročilo tajnika; 3. poročilo blagajnika; 4. predavanje o premembi pravil; 5. volitve in 6. slučajnosti. Za odbor: Toma Kurbuk, t. č. predsednik.

Bergverein Marburger - Hütte priredi v nedeljo, dne 18. t. m. v Mariboru cvetlični dan, ki bode baje spojen s tombolo. To društvo ima namen, postaviti na slovenskem zelenem Pohorju konkurenčno nemško kočjo ter s tem v kolikor mogoče oškodovati slovensko Ruško kočjo. Ker pa ne morejo nemškutarji sami toliko denarja nafahtati, čeravno so 1. svečana prireditelji planinsko veselico pri Götzu, (katere so se mnogi Slovenci udeležili) hočejo torej odirati slovenske okoliške kmete, ki pridejo ob nedeljah v mesto. Opozarjamo že sedaj našo slovensko javnost na to protislovensko akcijo ter prosimo, da vsak kolikor mogoče dela na to, da naše ljudstvo ne bo kupovalo ta dan cvetlic. Kaj bode z ozirom na to ukrenila Podravska podružnica, nam ni znano!?

Ormož. Članek »Cvetje iz Ormoža« na naslov c. kr. okrajnega glavarstva v Ptuj je našega gospoda Gedlitzka (Grlica), ki je imel do sedaj, kakor je sam trdil v Ormožu »Polizeiaufsicht!« spravilo do tega, da je vložil na odbor mestne občine Ormož prošnjo za penzioniranje. Občinski odbor je prošnjo za vpokojenje soglasno sprejel. Gedlitzka, ki je kot vinokupec v Ormožu in po sednem Hrvaškem dobro poznan, namerava svojo vinsko trgovino razširiti in se ji popolnoma posvetiti.

Gradec. Ženska in akademična podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Gradcu priredi v nedeljo, 11. maja t. l., v dvorani Kaufmannshaus veliko pomladansko veselico z zelo izbranim in zabavnim sporedom. — Program se deli v dva dela: prvi del tvorijo pevske točke, predavanje o Balkanu, enodejanka »Povest o neki drugi«, sestavljena po istoimenski noveli dr. I. Šorlija, to pot prvič igrana, telovadni nastopi itd. Velezabavna točka »Slika iz zaplotniške metropole (nastop ljubljanske detellice) zaključuje prvi del sporeda. V drugem delu sledita ples in prosta zabava. Pri veselici sodeluje iz prijaznosti tamburaški zbor »Domovine«. — Program, ki je res zelo raznovrsten in bogat, bo gotovo vsakomur kaj nudil. Ker se predpriprave vrše z veliko skrbnostjo, je k uspehu potrebna samo še zadostna udeležba od strani graških Slovencev. Upamo, da se bodo odzvali v obilnem številu in s tem nemalo pripomogli k uspehu te prireditve. Vabila se razpošiljajo te dni. Kdor bi je po neljubi pomoti ne dobil, bodi tem potom vabljen. — Vstopnina znaša za osebo 1 K, dijak in delavci 60 v. — K obilni udeležbi vabi

veselilni odbor.

Drobne novice. V konkurz je prišel v Mariboru tiskar Karl Rabitsch ml. Začasni upravitelj kon-

kurzne mase je odvetnik dr. Mühleisen. — Iz Mislinje poročajo, da je orožništvo prijelo nekega Thüra, komedijanta iz Gradca, ki je poskušal v »Slov. Nar.« ženo omenjene vloziti v tukajšnji okolici. — Iz Trbovelj. V rudniku se je ponesrečil delavec Karl Štros. Neki stroj ga je zmečkal na drobne kose. — Iz politične službe. Namestnik je imenoval prov. okr. komisarja dr. Alfonza pl. Janto. Polczynskega za def. okr. komisarja. — Trg Lipnica na S. Štajerskem je povzdignjen v mesto. — Iz Rogatca poročajo, da je kmečka hči Ana Skornik v Dobrni dne 28. aprila porodila. Takoj po rojstvu pa je mati otroku nanašala usta s listjem, tako da se je zadušil. Mrtvo telesce je potem pokopala pod leskov grm. Morilko so že dobili in zaprli.

Koroško.

Ustrelil se je v Celovcu 50letni deželni uradnik Ivan Schulnig in sicer zaradi neprestanega hiranja.

Požar. V Spodnjih Gorjah pri Mozirju je pogorelo posestvo Ivana Šmelcarja, po domače Raspotnikovo.

Nesreča na kolodvoru v Malnici. Pri premikanju vlakov je padel kurjač Ivan Frankeš z železniškega voza pod kolesa. Kolesa so mu popolnoma odtrgala obe nogi. Frankeš je oženjen in ima več otrok. Njegov brat, ki je tudi pri železnici, se je pred kratkem na isti način ponesrečil.

Streliška je ubila v Kotarčah neko 17letno posestnikovo hči. Dekle so našli na mestu mrtvo.

Primorsko.

Iz sodne službe. Za sodnega avskultanta je imenovan praktikant Valentin Eržen v Gorici.

Iz poštne službe. Poštna kontrolorja Karel Gašpari v Opatici in Karel Majcen v Trstu sta postala višja poštna kontrolorja.

Umrli je v Trstu Božidar Čampa, učitelj na c. kr. državni nemški deški ljudski šoli. Prva leta svojega službovanja je poučeval v Zagorju ob Savi in pri M. D. v Polju. Bolehal je sicer dalje časa, a iz šole je izostal šele pet dni pred smrtjo. Ogromna udeležba pri njegovem pogrebu je pokazala, kako priljubljen je bil rajnik pri vseh slojih tržaškega občinstva. N. v m. p.

Kmetijsko izobraževalno društvo v Sovodnju priredi na binkoštno nedeljo, dne 11. maja 1913 ob 2. uri popoldne na prostem javno veselico.

Tržaška podružnica S. P. D. priredi o Binkoštih 11. in 12. maja t. l. izlet na Nanos. Odhod iz Trsta z državno železnico v nedeljo, 11. maja ob 2. uri 15 minut. Radi prenočišča se je pisмено javiti na naslov Filip Kavčič, rest., Razdrtje. V slučaju neugodnega vremena odpade izlet.

Uboj v Cerovem. V nedeljo ponoči je ubil fant Josip Keber med gostilniškim prepričkom svojega tovariša Josipa Piskca. Kebrs so zaprli.

Aretiran mornariški častnik, prijatelj nedeletnih deklet. Včeraj smo poročali, da tem mestu, da so aretirali v Trstu c. kr. pomorskega poročnika Karola Jirha, ker je zlorabljal v svojem stanovanju nedeletna dekleta. Danes se poroča iz Trsta, da je zlorabil Jirha, kolikor je do sedaj znano, 15 deklic-solaric, večinoma hčerke boljših rodbin. Dve izmed teh, ki še nista 15 let stari, sta nosni. Vdova, pri kateri je Jirha stanoval, in ki je dekletom odpirala vrata, pravi, da so dekleta zelo pridno hodila na obisk, večkrat sta prišli po dve skupaj, neredko tudi po tri. Jirko so izročili vojaškemu sodišču.

Pogreb vojaka samomorilca. V Panovcu se je ustrelil korporal 47. pešpolka Alojzij Rankovec. Služil je pri 16. stotnjici. Njegovi tovariši so položili nesrečniku na krsto krasen venec. Za pogrebom, ki se je vršil brez duhovnika in brez godbe, je šla samo 16. stotnjica in štirje častniki.

Morske salne okrog Kopra, ki so dajale okoličanom lep zaslužek, bodo opustili.

Zagrad. Za župana v Zagradu je bil izvoljen Anton Visintin.

Stavka pri »Dalmaciji«. Pomorščaki parobrodne družbe »Dalmacija« v Trstu so pričeli stavkati, ker je ravnateljstvo zavrnilo njih zahtevo, da bi se jim zvišala plača za 6 K mesečno. Ravnateljstvo jim ponuja samo 4 krone.

Samomor kapitana. Na Isoli se je ustrelil s samokresom vpokojen Lloydov kapitan Costanzo, star 71 let.

Samomor vseučiliščnika. Na Sušaku se je ustrelil zaradi neozdravljive bolezni slušatelj zagrebškega vseučilišča Josip Mergan.

Smrt kapitana na morju. Brzobjavno poročilo poroča, da je med vožnjo med pristaniščama Aleksandrette in Merzina nenadoma umrl

kapitan Lloydovega parnika »Baron Call«, Evgen Radomčić. Vzrok nenadne smrti še ni znan.

Dnevne vesti.

+ Deželni odbor in gasilna društva. Deželni odbor porablja vso svojo moč, da — utrdi klerikalno stranko. Njegova dolžnost je sicer, da varuje koristi cele dežele in vsega prebivalstva, toda njegova dela pričajo, da pozna v deželi samo klerikalno stranko in njene koristi in da je vsa njegova skrb osredotočena na to, kako ohraniti in utrditi klerikalno strahovladno. V ta namen je tudi razbil gasilsko organizacijo. Kranjsko gasilstvo je bilo popolnoma nepolitična organizacija. Ko je bila napredna stranka na krmilu, bi bila lahko pridobila gasilska društva za politično delo, pa ni hotela o tem nikoli niti slišati, ker je občno korist gasilske organizacije previsoko cenila, da bi jo oškodovala z zanašanjem politike v to človekoljubnost službo organizacijo. Klerikalcem je seveda občna korist zadnja briga na svetu; klerikalci poznajo samo svojo stranko in žrtvujejo koristim stranke vse. Razbili so gasilsko organizacijo. Nesreča hoče, da razdeljuje deželni odbor denar, ki ga plačujejo zavarovalnice za podporo gasilnih društev. Tuj denar je to in dež. odbor ima proketo dolžnost, da ga razdeljuje pravično in nepristransko, pa naj bo politično mišljenje članov posameznih društev kakršnokoli. To je dolžnost dež. odbora, to je zahteva poštenja in spodobnosti. Toda pri kranjskem dež. odboru so jo drugače ukrenili. Poskusili so gasilsko organizacijo zaslužiti klerikalni stranki in jo postaviti pod poveljstvo dež. odbora in ko se jim to ni posrečilo, ko tudi škandalozna pristranost pri razdeljevanju dež. odboru od zavarovalnic zaupanega mu denarja ni nič pomagala, so osrednjemu organizaciji gasilnih društev razbili. Ustanovili so svojo »deželno gasilsko zvezo«, ki jim jo je vlada že potrdila in začeli so veliko gonjo, naj gasilska društva odpovedo članstvo pri dosedanjim skupni politično nevtralni zvezi in naj pristopijo klerikalni strankarski zvezi. Kar bo društveni pri tej zvezi, tem bo seveda politično rogoviljenje prva in poglavitna stvar in zato bodo dobivali na leto 50.000 K. Tako si bodo klerikalci z denarjem zavarovalnic plačevali politične agitatorje!

+ Izseljevanje... Kdor je prišel včeraj po ljubljanskih ulicah v tiste kraje, koder so agencije parobrodskih družb, ta je kar ostrmel. Povsod polno ljudi, ki se pripravljajo za odhod v Ameriko. Sami mladi, krepki, cvetoči ljudje, polni življenja in svežih moči. In kako beže. Kar mudi se jim, da bi že zapustili domačo tla in da bi se rešili domačih razmer, ki jih imenujejo »pasje razmere«. Žene jih v tujino ne samo hrepenijo po boljšem zaslužku, nego tudi hrepenijo po boljših razmerah sploh. Govori s komurkoli, vsak bo isto povedal: Na domu dolgov, zaslužka premalo, življenje slabo. Povedal ti bo pa tudi kaj več: nobene svobode, nobenega veselja, sama tlaka in samo zatiranje; tu oduren pop, ki vse terorizira, tam nadležen župan, povsod samo hujskanje politikujočih kaplanov, korupcija in smrad. In potem zopet stara pesem: sami dolgov, sama tlaka, pasje življenje. Ta in oni ve že tudi kaj o Ameriki, slišal je to in ono in vse ga navdaja z veselimi upanji. Trdo je delo v Ameriki, zelo trdo, pripovedujejo, ampak se dobro izplača in tam je človek vsaj človek, pa ne pes kakor na Kranjskem. Tako beže iz domovine najboljše moči. Vsem je eno lastno, da so vse razmere na Kranjskem take, »da bi jih še pes ne prenesel.« Ta »pes« se ponavlja vsak čas, posebno pa iz ust tistih, ki so v Ameriki že bili... Iz Novega mesta pa se nam o izseljevanju piše: V ponedeljek so se na tukajšnjem kolodvoru zopet zgodili mučni prizori. Kakih 20 mož je odpotovalo v Ameriko. Med njimi jih je bilo nekaj, ki so šele pred kratkim prišli domov, se oženili in zadolžili in zdaj zopet pustivši ženo in dom odšli za zaslužkom. Strašni prizori so to bili. Možejo se se morali s silo odtrgati od svojih žena, ki so jih še v zadnjem trenutku vlekle od vlaka stran. In vsi so »peli« s solznimi očmi isto pesem: Nič zaslužka ni, pri hiši so sami dolgov, naj hudič vse vzame, saj nisem na svetu, da bom delal in stradal, za trošit pa hodil k maši in procesijam. Z istim vlakom dopoldne so se nekateri vrnili od tam, kamor so ti šli zaslužka iskati. Pa kakšni so nekateri. Kot sužnji izdelani, roke sežgane, obrazi upadli in bledi. Seboj imajo sicer velike okovane kovčge, a ti so večinoma prazni, kakor je vse prazno v teh širokih ameriškkih

oblekah. Seveda ta in oni ima par sto dolarjev v žepu, ki bi si jih doma pač ne bili nikoli prislužili. »Boste-li sedaj doma ostali?« sem vprašal nekatere. »Yes, dokler se nam bo dopadlo; če vidimo, da doma ni nič bolje, kakor je bilo tedaj, ko smo šli, pa gremo nazaj.« — Eji, žalostno je to in s strahom se vprašuje človek, kaj da še bo, če bodo ljudje tako bežali iz domovine. In ta beg iz domovine, to usodno zapuščenje domače zemlje, se je razvil ravno sedaj, ko se drzneje klerikalni odrešeni kmetijskega ljudstva varati celo Dolenjsko z oznanjevanjem boljših časov!

+ Spletjski župan pred celovskim sodiščem. Spletjski župan Visko Katalinič je, kakor znano, tožen radi pregreška po § 305. k. z., ker je meseca novembra lanskega leta govoril na manifestaciji, ki so jo priredili v Spletju v proslavo sijajnih zmag balkanskih narodov. V sled delegacije se vrši obravnava proti županu Kataliniču pred celovskim sodiščem. Župana Kataliniča bo pri obravnavi pred celovskim sodiščem zagovarjal ljubljanski župan dr. Iv. Tavčar.

+ Bivši nemški minister-krajan dr. Schreiner ovađen zaradi zločina sleparije. Klatovski »Šumavan« poroča: »Proti dr. Gustavu Schreinerju, bivšemu c. kr. ministru, tajnemu svetniku, je bila podana pri državnem pravdnstvu v Plzinu kazenska ovažba zaradi zločina sleparije. Podal jo je stavbni podjetnik g. Karel Kysela in za priče naj bodo poklicani: zastopniki okr. glavarstva klatovskega, okrajnega odbora in kakih 60 vaščanov iz Čachrova in Nemelkova. Gospod Kysela je že lani sporočil to kabinetni pisarni ter ovažil stvar zdaj državnemu pravdnstvu.

+ Odlikovanje. Cestar Franc Istenič na Črnem vrhu je dobil častno svetinjo za štiridesetletno zvesto službovanje.

— Naš listek. Prihodnji teden začnemo priobčevati veleznimiv humorističen roman »Notarjeva sblaja«. Francoski spisal Louis d' Hurcourt, preložil Vlad. Svetek. Deljanje tega vselega romana se vrši za časa vojaka cesarja Napoleona I.

— »Slovanski klub«. K beležki, ki smo jo pod tem naslovom prinesli pred par dnevi, dodajemo danes: Praktično navodilo za hrvaško-srbski jezik izide še letos. Dasi je bil hrvaško-srbski kurz za to leto koncem aprila zaključen, je prof. dr. Fr. Ilešič pripravil, eventualnim novim željam zopet ustreči ter imeti krajši jezikovni hrv.-srbski tečaj tudi meseca maja in junija. Vsekakor pa se otvori kurz zopet jeseni. (Priglasite naj se pošiljajo prof. Ilešiču v Ljubljani).

— Dobrodelna prireditelj »Domovine«. K našemu včerajšnjemu poročilu o dobrodelnih prireditvah v prid »Domovine« dostavljamo, da je posebno požrtvovalno delovala za uspeh teh prireditelj in ima posebne zasluge, da sta prireditvi imeli lep uspeh ga. Reisnerjeva.

— Na kako nesramen način izsesavajo neumne ljudi. Zadnje dni so se klerikalne amaconke, zlasti kuharice, s strastjo vrgle na pobiranje doneskov za zidavo kapele v Lichtenurnovem zavodu. Ni še torej dograjena jezuitska cerkev, za katero je zneslo skupaj ubožno ljudstvo lepe stotisočake, že se začneja pobiranje za novo cerkev. Da se vidi, na kak prefrigan in sleparski način izvablja jo iz ljudi denar, naj navedemo dobesedno njihovo agitacijsko »vabilo« za prispevke. Hektografiran letak obljubljuje namreč vsakomur, kdor prispeva: 1. Vsak mesec skozi deset let se bo brala sv. maša za mrtve dobrotnike kapele. 2. Molile se bodo vsak dan pri sv. maši litanije sv. Jožefa za srečno zadnjo uro in skorajšno rešitev iz vic. 3. Imena darovateljev in darovana vsota se bo ovekovečila v spominski podobici, ki bo visela v kapeli. 4. Kapela bo posvečena Mariji brezmadežni od čudodelne svetinje. — Take obljube delajo zopet novi izsesovalci omejenih ljudi. Za to pa le vkup, le vkup uboga gmajna. V Ljubljani se ni dovolj cerkva in tudi še ne dovolj duhovščine.

— Človekoljubje, kje si? V uredništvo je prišel danes prositi podpore in pomoči 70letni, od trdega dela upognjeni mož Lorenc Lavrič. Dvainsitideset let od 5. junija 1871. pa do 31. marca 1913. je delal pridno in vestno v tukajšnji predilnici in dobil za svoje zvesto 40letno službovanje svetinjo, letos pa so ga nemško-italijanski delničarji tega podjetja vrgli kakor izžeto citrono na cesto, ne da bi mu dali kako pokojnino ali vsaj miloščino. In mož je vrhu tega še bolan na očeh, katero bolezen si je seve nakopal v tovarni. Kako naj rešitev sedaj živi in se preživlja na svoja stara leta, ko je pustil vse svoje moči v tovarni?! Podjetje pa razpolaga z milijoni, h katerim mu je pomagalo pač večinoma delo delav-

skih rok, a nima niti par kronic, da bi olajšalo večer življenja delavcu, ki je pustil vse svoje moške sile v tovarni! Človekoljubje, kje si?

— Simultanska produkcija šahovskega mojstra Rudolfa Spielmana se vrši danes ob pol 9. uri zvečer v kavarni »pri Slonu«. Vsi prijatelji šaha se vabijo k udeležbi.

— Tekma za prvenstvo. Za binkoštno praznike nam je pripravila F. K. Ilirija zanimivo tekmo med dvema najboljšima slovenskima moštvo: med ljubljansko »Ilirijo« in gorisko »Jugoslavijo«. Goričani so preje goji nogometni šport nego mi v Ljubljani in so vzgajali nekaj izbornih igralcev. Zato so lansko leto zmagali nad ljubljanskim moštvom. Letos se merita »Ilirija« in »Jugoslavija« v Ljubljani. Ker po naših mestih šport še ni tako razvit, sta to najboljši moštvi na Slovenskem. Zato bo nedeljska tekma tembolj zanimiva.

— Bajka o milijonski dedščini Novak. Preteklo leto se je pojavila v raznih listih senzacionalna vest, da je umrl pred kakimi 40 leti neki Marko Novak v Severni Ameriki, zapustivši kakih 140 milijonov kron, neoznjen in brez testamenta, ter da se sedaj iščejo dediči tega ogromnega premoženja. Ta vest se je ponavljala dalj časa z večjimi ali manjšimi spremembami. Bajni milijonar se je imenoval sedaj Leopold Novak, sedaj zopet Janez Novak in je umrl enkrat v Avstraliji, potem v Južni Ameriki ter celo v Afriki. Le zapuščina se je vedno sukala okoli 140 do 160 milijonov mark, kron ali goldinarjev ali pa celo dolarjev. Ker je ime »Novak« v mnogih delih Avstrije in Nemčije, tako zlasti tudi pri nas na Kranjskem zelo razširjeno, ni čuda, da se je smatral skoro sleherni nositelj tega imena že za srečnega dediča. V sled mnogih zadevnih vlog in vprašanj je uvedlo tudi naše c. in k. ministrstvo za zunanje zadeve natančno uradno poizvedovanje potom raznih poslanstev in konzulatov. Ta poizvedovanja so na kratko dognala sledeče: »Kak general de Novak, ki naj bi umrl brez dedičev z milijonsko zapuščino, ni nikdar in nikjer živ in ne na Holandskem, ne v Afriki, Ameriki ali Avstraliji ni sledu o taki brezdedni zapuščini. Vse tozadevne vesti izvirajo marveč od nekega francoskega časnika in so le dobro posrečena mistifikacija lahkovernih bralcev. Eksistenca nekega Edmonda Martinengo (de Novak) se je sicer dognala; tudi je tisti pravilno podedoval svojega očeta. Toda od te dedščine se mora strogo ločiti vprašanje one bajne milijonske zapuščine. Te ni Edmond Martinengo nikdar prejel, temveč je sam storil vsemogoče korake, da bi prišel v posest tega neizmernega bogastva — seveda brez najmanjšega uspeha. Na podlagi teh pozitivnih dejstev je tedaj smatrati vsa tozadevna poizvedovanja za definitivno zaključena. Želeti bi le bilo, da bodo našle te vrstice ravno toliko bralcev, kakor ona prejšnja izmišljena poročila, in da jim bodo služile v pouk in opomin, za slučaj, da se še kdaj pojavijo vesti o kaki novi milijonski dedščini. — C. kr. deželna vlada za Krajsko. — V Ljubljani, dne 3. majnika 1913.

— V gluhozemnico v Ljubljani se bodo s pričetkom šolskega leta 1913/14. nanovo sprejemali gluhozemi, na umu zdravi, šoloobvezni otroci po 7 do 12 let stari. Prošnje z običajnimi prilagami je vlagati pri vodstvu gluhozemnice v Ljubljani do 10. junija t. l. Merodajne kroge prosimo, da o tem obveste starše gluhozemnih nesrečnežev.

— Šentjanski premogokopna družba ima dne 21. t. m. v Trstu svoj občni zbor, na čigar dnevnem redu je nekako skrivnostno glaseča se točka: »Veräußerung und Auflösung des Hauptstammes des gewerkschaftlichen Bergwerkeigentumes und Auflösung der Gewerkschaft«. Ali pomeni to, da hoče družba svoj premogokop v Št. Janžu prodati in se raziti? Čudno bi to pač ne bilo, zakaj prejšnji ravnatelj Gmeiner je slabo gospodaril in je lahko verjetno, da je zavozil vse podjeje.

— Varnost hranilnih vlog v času vojne. Spisal R. Š. To je naslov brošure, ki dokazuje, da se tudi v času vojne ni treba prav nič bati za vloge, naložene v hranilnicah in posojilnicah.

Zamašen nabiralnik. Zlobna podlost je ali pa pretkana poskušena tatvina, kar se je zgodilo v gostilni pri »Figovcu« z nabiralnikom Ciril-Metodove družbe. Ko je namreč eden izmed gostov vrgel v nabiralnik denar je slučajno opazil, da ni padel na dno. Poskusil je z nožem prodrati v odprtino in je dognal, da je bila odprtina zamašena s papirjem. To je napravil kot rečeno ali tat, ali pa kak zlobnež, gotovo sovražnik Ciril-Metodove družbe.

Požar v Spodnji Šiški. Včeraj ob 4. zjutraj je v sled pokvarjenega dimnika začelo goreti v kuhinji nekega

posestnika v Spodnji Šiški. Strop je pregorel. K sreči so ogenj še v pravem času zapazili in so ga domači ljudje, sosedje in pa del požarne brambe pogasili.

Konj ga je ubil. Posestnika Janca Kavčiča na Stari Vrhnik, ki je bil 30. t. m. v gozdu, je konj tako silno sunil z nogo v trebuh, da je drugi dan umrl.

Tujski promet v Kranju se nikakor noče prav dvigniti vkljub temu, da si društvo v povzdigo istega in olupšavo mesta zelo prizadeva vse v to potrebno ukreniti. Med tem, ko je lani mestna občina nastavila stalne uslužbenke za snajenje ulic in javnih prostorov v mestu, skrbi imenovano društvo za vzorno snajnost v spodnjem in zgornjem drevedredu, od koder je nenavadno lep razgled ob Savi na gozde proti Podnartu in nazaj na mesto samo. V tej spomlad postavlilo je imenovano društvo zopet več klopi; od tod se nudi sprehajalcu poleg šumeče Save lep razgled na zeleno in s snegom krita gorovja, obenem pa lahko opazuje vsak črtit ure mimo drdajoče iz Trčica in Jesenic ter nasprotno prihajajoče vlake. Ker bo še letos, kakor mo že poročali, več novih hiš in stanovanj dodelanih ter bode imel tujec poleg nenavadno lepih sprehajališč še izvrstno vodo iz Čemšenika nad Kokro na razpolago, upamo, da se bode (s primerno reklamo) privabilo sčasoma več tujcev v naše prijazno mesto.

Umrl vsled opeklin. Preteklo nedeljo dopoldne je šla posestnikova žena Franciška Nunar v Mlakah pri Kranju k maši in je pustila svoje tri nedorasle otroke same doma. Triletni Peter je zlezal na omaro, vzel vžigalice ter jih prižgal. Pri tem se mu je vžigala obleka in se je deček tako opek, da je drugega dne v velikih bolečinah umrl.

Kadilnikovo kočjo na Golici otvoril S. P. D. na binkoštno nedeljo.

— »Kino-Metropol« v deželnem gledališču. Vojnogodovski film iz Napoleonove dobe (1806—1807) je vzbudil največjo pozornost. Nihče naj ne zamudi danes, ko se film zadnjič predvaja, pogledati te zgodovinsko-zanimive slike in prizore z bojišč. Film je tako čist in slike mirne, da gre po pravici glas, da je Kino-Metropol prvi svoje vrste. — Jutri, v četrtek, popolnoma nov spored: 1.) Pokrajine v Sardiniji. (Naravni posnetek.) 2.) Srce in krona. (Drama iz ameriškega življenja.) 3.) Ubegli slon. (Komično.) 4.) Norveško jezero Mjosen. (Naravni posnetek.) 5.) Biserna ostriga. (Komično.) 6.) Skrivnost matere. (Senzacionalna drama.) (Nordisk-film.) (V glavnih vlogah: gosp. V. Pyslander in gđca. Elba Thomson.) 7.) Improvizirana sestra. (Vese-logra.) — Jutri, v četrtek popoldne ob 5. uri velika predstava za šolsko mladino. (Znižane cene.) — V soboto, dne 10. maja, zopet popolnoma nov spored.

Kinematografi »Ideal«. Novi spored občinstvu jako ugaja in se naravnost občuduje. Posebno krasna je kolorirana drama »Črna grofica« z najlepšo žensko Francije g. Robinne v glavni vlogi. Moric (Prince) v vese-logri »Gospod ravnatelj« vzbujajo mnogo smeha. Tudi ostale točke so prvovrstne. — V soboto »Križev fant«, velika senzacija. — Cenj. občinstvo se opozarja, da se od 24. do včevši 26. t. m., to je le tri dni, zopet predvaja velikanska učinkovitost »Quo vadis«, da se nudi še onim, ki so zadnjič zamudili ali niso dobili sedežev, priložnost ogledati si jo.

Tržne vesti. Tržno nadzorstvo je danes preiskalo 700 jajc, med katerimi ni bilo niti eno pokvarjeno. Nadalje je v zadnjih treh dneh konfiskovalo 14 mlekarških posod, ki so bile umazane, zarijave in oluščene. Dognalo je tudi v dveh slučajih, da sta mlekarici v teh posodah vozili iz mesta domov v njih pomije. Pač skrajna brezozirnost. Jajca so bila 3 za 20 v, piščanci pa okoli 2 K 90 v par. Krompirja je bilo na trgu 26 voz in so ga prodajali 100 kg do 5 K. Splošno je bilo na trgu danes, ker je veliki semen, zelo živahno in dovolj živ.

Hrvaški »Amerikanci«. Te dni je policija na kolodvoru prišla Ivana Stefana in še nekega Ivana Ružiča, Grgo Luliča, Miho Viherja, Jožefa Guština, Ivana Valjača, Lovro Radoseviča, Andreja Murgiča, Jozo Turčiča in Ivana Jurišiča, ki so hoteli popihati v Ameriko ter se s tem odtegniti vojaški dolžnosti. Ker jih je pa zadel nemila usoda, so morali danes odgospoditi v svojo domovino.

Iz hiralnice je pobegnil danes dopoldne 26letni slaboumni Jožef Bizjak iz Erzeli, okraj Postojna, ter se kmalu nato pojavil na Francnovem nabrežju. Ker se je pa tako sumljivo vedel, da so ljudje spoznali, da ni pri pravem umu, so ga oddali stražniku in poklicali rešilni voz, s katerim so ga zopet odpeljali v hiralnico.

Na dopust v Ljubljano je prišel pionir Valentin Sech, kateremu se pa ni zljubilo se povrniti nazaj samemu, marveč bode moral, kadar ga dobe, z vojaškim spremstvom.

Narodna obramba.

Občni zbor moške podružnice družbe sv. Cirila in Metoda za Ilirsko Bistrico - Trnovo se je vršil v nedeljo, dne 4. maja v hotelu »Ilirija« v Ilirski Bistrici. Navzočih je bilo v tem tako narodno - zavednem kraju, izmed 59 rednih, celih 13 članov, kljub temu, da je bil zato jako ugoden čas in vreme. Upamo torej, da se pri prihodnjem običnem zboru vidimo v večjem številu. V novi odbor so bili izvoljeni naslednji: V. Gregorič, prvemestnik; Josip Brinšek, blagajnik in Kristijan Hodnik, zapisnikar; ter 3 namestniki. — Gospod Martin Zarnik, ki je pri podružnici do sedaj zelo poštreno deloval, odkar obstoji ista t. j. nad 26 let in zadnjih 11 let kot prvemestnik, radi starosti ni hotel več prevzeti mesta v odboru. Občni zbor pa ga je za njegove zasluge in poštreno delovanje soglasno in z velikim odobravanjem in navdušenjem izvolil podružničnim častnim članom. — Naj bi tudi v prihodnje še ne pozabil in v naprej po svojih močeh podpiral našo dično Ciril - Metodovo družbo. — Bodi mu še na tem mestu izročena javna zahvala. — Na običnem zboru se je nabralo med člani za Ciril - Metodovo družbo 22 kron 22 vin.

Društvena naznanila.

Bolniško in podporno društvo pomožnih uradnikov ima v četrtek, 15. t. m. ob pol 8. zvečer v restavracijskih prostorih pri »Novem svetu« (Prešernova soba) izreden občni zbor.

Društvo jugoslovanskih uradnikov denarnih zavodov, krajevna skupina v Ljubljani priredi v četrtek, 8. t. m. ob 8. zvečer v klubovi sobi restavracije pri »Zlatorogu« prijateljski sestanek. Tovariši udeležite se sestanka polnoštevilno!

»Sava« društvo svobodnomiselnih slovenskih akademikov na Dunaju priredi svoj 1. redni občni zbor v letnem tečaju dne 10. maja v restavraciji Schwarzschanier - Hoff IX. Schwarzschaniergasse ob 8. zvečer.

Književnost.

— Zemljevid Črne gore in albanskega obrežja — vse ozemlje do Drača in Ipeka, ves sandžak novopazarski, vse ozemlje do Užice v Srbiji, do Sarajeva in Mostarja predstavlja zemljevid, ki ga je izdal kartografski zavod G. Freytag & Berndt na Dunaju in ki se dobi v vsaki knjigarni po 70 vin.

Izpred sodišča.

Kurji prijatelj strojevodja Vencel Gröger pred novomeškim sodiščem. Včeraj se je pričela pred okrožnim sodiščem v Novem mestu zanimiva obravnava proti znanemu nemškonskacijanemu strojevodji Vencelu Grögerju, katerega so zasedli pri kurji tatvini v Novem mestu in ki se je pokazal kot znan in nevaren »prijatelj« kureline. O poteku obravnave poročamo zaradi pomanjkanja prostora jutri.

Razne stvari.

* Neurje. Iz Kodanja poročajo: Po vsej Skandinaviji razsaja hud severozhoden vihar. Mnogo ladij se je potopilo. Mnogo oseb je potonilo. Več vasi je zgorelo, pri čemur se je tudi mnogo ljudi ponesrečilo.

* Tihotapci saharina. Iz Prage poročajo: Pred par dnevi so tu zaplenili 600 kilogramov saharina v vrednosti 31.000 kron. Posrečilo se je zaslediti ter aretirati tihotapca. Ta je 39letni Anton Srb, ki je bil dozdaj konfident praške policije pri zasledovanju tihotapcev saharina.

* Hotelski roparji. Iz Pariza poročajo: Že več tednov je policija opazovala Italijana Louisa Levra, ki je bil na sumu, da je poglavar tolpe, ki je ropala po hotelih. V četrtek zvečer ga je policija aretirala v rue Clichy. Tolpa je izvršila v mnogih elegantnih pariških hotelih velike vlome. Pri enem zadnjih vlovov so roparji ukradli za 90.000 frankov dragocenosti.

* Vojvodinja noče plačati davka. V Londonu vzbuja senzacijo obnašanje vojvodinje bedfordske, ki noče plačati davka. Visoka dama spada med »tihe« sufragetke, ki sicer ne delajo pouličnih škandalov, ki pa so

sklenili, da se bodo drugače bojevale za ženske pravice. Vojvodinja je predsednica »Zbora žene«, katerega članice so sklenile ter se zavezale, da prostovoljno ne bodo plačale niti vinarja davka. Davčna oblast je vsled tega sklenila, da bi se davek od dam izsilil ekskutivnim potom. Pred kratkim so pri vojvodinji izvršili eksekucijo. Zarubili so ji krasen zlat pokal starega umetniškega dela. Prodan bo na javni dražbi.

* Navihani Mehikanec. V Mehiki živi blizu mej Združenih držav navihani državljani, ki ima veliko ženo, pa malo denarja. Ker bi pa rad pil za stonji, je prišel na dobro misel. Predvsem pa je treba pripomniti, da ima mehikanski piaster vrednost 5 K, v Združenih državah pa samo 4 K 80 vin. Za to pa se dobi v Mehiki za ameriški dolar samo 4 K 80 v, namesto 5 K v lastni državi. Naš Mehikanec se torej oboroži z dolarjem, gre čez mejo ter izpije tam za dva groša žganja. Ostanje mu torej samo 4 krone 80 vin. Tega zamenja za piaster, se vrne v svojo mehikansko domovino, izpije tam zopet za dva groša ter zamenja ostale mu 4 K 80 vin. za dolar. In to igro začne zopet znova. Zvečer je naš Mehikanec popolnoma pijan in ima še vedno svojih 5 K.

* Lisice namesto psov. V neki berlinski ulici se je pojavil nad vhodom nekega trgovca z živalmi velik napis: »Ne bo več davka od psov!« Pod napisom je bila velika kletka z udomačenimi lisicami, katere priporoča trgovec imeti namesto psov vsled tega, ker je bil davek od psov zopet zvišan. Berlinska občina je stojiče na principu, da »živali ne spadajo v mesta«, zopet zvišala davek od psov, tako da se plača od psa že 300 K na leto. Od lisic pa ni treba ničesar plačati. In premeteni trgovec proglasa, da se lisica da ravno tako ukrotiti in udomačiti kakor pes. Lisice se prodajajo še dosti po ceni, namreč po osem kron.

* Liberška tvornica avtomobilov je dobila od svojega odjemalca M. U. Dr. g. Ferdinanda Vogla knežje Lobkowitzovega kopališkega in graščinskega zdravnika, pred kratkim pisanje te - le vsebine: Po preteku polletne garancijske dobe Vas bo gotovo zanimalo poročilo o usodi preteklo poletje mi dobavljenega voza Raif. Kakor veste, sem od konj prešel na avtomobil in se nisem mogel odločiti, da odupim sedaj že 54 let starega kočijaža. Naučil se je strežbe, ohranjanja in vodenja voza prav lahko, in da se je nekoliko dvomen eksperiment sijajno posrečil, je pač najboljši dokaz za izredno preprosto in pregledno konstrukcijo voza. Tudi v obratu je voz popolnoma zanesljiv, zakaj doslej sem prevozil že 6000 km in sem na cesti običlil samo enkrat, ker se je prezrla dolit bencina. Voz prevladuje tudi precej hude klance igraje in je zaradi robustne zgradbe za naše večkrat slabe ceste prav posebno pripraven, pri tem pa jako varčen, ker ne porabi bencina več kakor mnogo bolj šibkl vozovi od drugod. Po vsem tem ne morem storiti drugega, kakor da vam za dobavljeni voz izrečem popolno zadovoljnost in najlepšo zahvalo.

Telefonska in brzojavna poročila.

Med vojno in mirom.

Demobilizacija ob južno avstrijskih mejah.

Dunaj, 7. maja. Kakor izvemo iz zanesljivih virov, je vojaška uprava pripravila vse za odpust rezervistov na južnih avstrijskih mejah. Povelje za odpust rezervistov bo izdano v najkrajšem času, odpušcanje se bo pričelo takoj. Včeraj je bil ustavljen na bosanskih železnicah tovorni promet. Ta odredba je še posledica vojnih priprav. Sedaj bo vojna uprava porabila to priliko za transport vojaštva.

Mirovna pogajanja.

London, 7. maja. Z angleške strani predlagani mirovni predlog se glasi:

Med otomansko državo in balkanskimi državami se je napravil zopet mir pod sledečimi pogoji:

1. Turčija odstopi zaveznikom vse pokrajine zahodno od črte Enos.
2. Vsa vprašanja, ki se tičejo Albanije in usode egejskih otokov ter gore Athosa se pridržijo odločitvi velesil.

3. Vsa finančna in gospodarska vprašanja se rešijo na konferenci v Parizu.

V Londonu upajo, da bo mir sklenjen že koncem tega tedna.

Belgrad, 7. maja. Srbski mirovni delegati z bivšim ministrskim predsednikom Novakovićem in predsednikom skupščine Nikolićem so odpotovali včeraj v London.

London, 7. maja. Prva seja mirovne konference med zavezniki in Turčijo bo v soboto 17. t. m. Še isti dan bo podpisan protokol o mirovnih preliminarjih. Nato se bodo pričela pogajanja za definitivni mir. Istočasno se bo vršila konferenca veleposlanikov, ki se bo bavila z vprašanjem Egejskih otokov. V političnih krogih računajo, da bodo pogajanja tekom 14 dni končana.

Dunaj, 7. maja. Srbski delegati za mirovno konferenco ne pridejo direktno v London, marveč se ustavijo tudi v Parizu. Memorandum, ki ga je izdelal po naročilu srbske vlade delegat Novaković, priporoča razdelitev na podlagi principa balkanskega ravnotežja. Memorandum utemeljuje predlog, da naj teče meja med Srbijo in Bolgarsko od Krive Palanke ob Vardaru, tako da ostane celi desni breg Vardara Srbiji. Memorandum navaja tudi, da bi po bolgarskem narčtu dobila Bolgarska 69.500 km², Srbija 22.800 km², Grška 38.180 km² osvojenega ozemlja. Po memorandumu naj dobi Srbija za 12.009 km² več.

Črnogorska skupščina.

Cetinje, 7. maja. Po razpoloženju v Črni gori soditi, bo črnogorska skupščina z veliko večino morda soglasno ratificirala predajo Skadra. V skupščini bo prečitana poslanica kralja Nikolaja, ki obširno utemeljuje nujnost predaje. Poslanci nameravajo prirediti kralju ovacije ter sprejeti posebno resolucijo, ki odobrava črnogorsko zunanjo politiko.

Pariz, 7. maja. Novoimenovani ministrski predsednik Mijušković je odpotoval na Cetinje.

K padcu Skadra.

Berolin, 7. maja. »Vossische Ztg.« poroča iz Pariza: Kralja Nikolaja je premoglo v zadnjem trenutku, da je predal Skader, dejstvo, da je Pichon našel formulo, ki za Črno goro ni razžaljala. Skader naj se preda častnikom vseh velesil. Kronski svet na Cetinju se je bavil celih deset ur s tem vprašanjem.

Petrograd, 7. maja. Ruski vicekonzul v Skadru, Müller, na čigar poročilo je oddal ruski zunanji minister Sazonov svojo zadnjo oficijalno izjavo glede Skadra in Črne gore, je dobil daljši dopust, s katerega se ne vrne več na svoje mesto.

Albanija.

Rim, 7. maja. Italijansko vojaštvo je pripravljeno za ekspedicijo v Albanijo.

Milan, 7. maja. »Corriere della Sera« poroča, da je 20.000 katoliških Miriditov dospelo pred Skader pod vodstvom duhovnikov ter čakajo, da morejo v mesto.

Cetinje, 7. maja. »Glas Crnogoraca« piše, da se iz Skadra pobegle rodbine zopet vračajo v mesto. Avstrijski in italijanski konzul sta uvedla pomožno akcijo, ki jo Črna gora toplo podpira.

Cetinje, 7. maja. Črnogorsko vojaštvo je začelo zapuščati Skader. V Skadru ostane le majhna posadka. Brigadir general Vukotić bo Skader izročil oddelkom tujih čet. Od kralja Nikolaja imenovani župan in mestni prefekt Živković ter uradniki so podali demisijsko in odšli. Mednarodno brodogradništvo danes svoje vojaške oddelke, ki bodo stali najbrže pod poveljstvom avstrijskega častnika.

Dunaj, 7. maja. Po poročilih iz Drača so vse srb. čete zapustile albanski teritorij in tudi v Draču ni nobenega srbskega vojaka več.

Esad paša zaveznik Avstrije in Italije.

Dunaj, 7. maja. V političnih krogih se zatrjuje, da se vrše med Avstrijo in Italijo, ter med Esad pašo pogajanja, ter ni izključeno, da bo Esad paši skupno s sedanjo provizorično vlado poverjena naloga urediti notranje razmere v Albaniji. Esad paša bo vrhovni poveljnik albanske milice in tudi onega albanskega vojaštva, ki stoji pod Djavid pašo. Turško vojaštvo odide domov.

Srbija in Črna gora.

Cetinje, 7. maja. Uradni krogi dementirajo vesti, da je sklenjena med Srbijo in Črno goro državna

unija, ter pravijo, da stvar sedaj še ni aktualna.

Bolgari in Srbi.

Belgrad, 7. maja. Med Srbi in Bolgari je prišlo z ruskim posredovanjem glede meje do sporazuma, tako da dobi Bolgarska levi, Srbija pa desni breg južnega Vardara. Glede Velesa se pogajanja še vrše.

Na srbskih bojiščih.

Begrad, 7. maja. Princ Roland Bonaparte je došel v Skoplje. Ogle dal si je bojna polja pri Kumanovu, Velesu, Ferizoviću, Gračanici in v Prizrenu obiskal srbsko taborišče. V Skoplju je bil gost prestolonaslednika Aleksandra. Danes je došel v Belgrad. Princ se izraža izredno laskavo o srbskem vojaštvu.

Sultan hoče odstopiti.

London, 7. maja. »Daily Chronicle« poroča iz Carigrada, da vztraja sultan na svojem namenu odstopiti, prestolonaslednik pa je izjavil, da bi bila izprememba v tem trenutku nespametna. Mahmud Šefket paša je trdno sklenil, da prepove Kiamil paši in Ferid paši povratek v Carigrad, ker se boji usodnih zapletljev za državo. V Londonu so mnenja, da se vrše za kulisami stvari, ki se svetu prikrivajo.

Audijence in posvetovanja.

Dunaj, 7. maja. Cesar je sprejel danes dopolne prestolonaslednika v polurni audijenci.

Dunaj, 7. maja. Ministrski predsednik Stürgkh je imel danes z grofom Berchtoldom dolgo posvetovanje o politični situaciji. Parlament se sestane najbrže 15. t. m.

Častni doktor.

Dunaj, 7. maja. Poljedelska visoka šola je imenovala poljedelskega ministra Zenkerja za častnega doktorja.

Čehi in razmere na Balkanu.

Dunaj, 7. maja. Včeraj se je vršil v poslanski zbornici razgovor načelnikov čeških strank. Sprejet je bil sklep, ki svari zunanje ministrstvo, da naj ne poseže v balkanske razmere, ker bi to bilo v nasprotju s principom nevtralitete in združeno z nevarnostmi za avstrijske narode, zlasti ker bi služilo samo pangermanskim idejam.

Spor v nemškonskacijalnih stranki.

Dunaj, 7. maja. Te dni je konferiral poslanec Ganser z nemškonskacijalnim zaupnim možmi svojega volilnega okraja, katere je prosil, da ga oprostijo dolžnosti, da bi moral biti član »Nationalverbanda«. Nemški nacionalci so pa izjavili, da vztrajajo na svojem stališču, vsled česar se je konference končala brezuspešno.

Občinske volitve v Karlovcih.

Zagreb, 7. maja. Pri včerajšnjih občinskih volitvah v Karlovcih je zmagala z veliko večino hrvaško-srbska koalicija. Ta volitev je tem večje važnosti, ker je bil karlovški občinski svet zaradi svojega opozicijskega stališča tekom zadnjih let večkrat razpuščen in se vladni stranki kljub temu ni posrečilo priboriti si tudi samo en mandat.

Razpuščen bogoslovski zavod.

Sarajevo, 7. maja. Bosanska vlada je razpustila tudi srbsko pravoslavno teološko učilišče v Reljevu. Poslopje se baje porabi za vojaške namene.

Razsodba haškega mirovnega sodišča.

Rim, 7. maja. Mirovno sodišče v Hagu je izreklo sodbo o znanem francosko-laškem konfliktu zaradi parnikov »Carthage« in »Manouba«. Za časa italijansko-turške vojne je namreč laško brodogradništvo v preiskalo francoska parnika »Carthage« in »Manouba«. Proti tej ustavitvi se je Francoska pritožila na mirovno sodišče v Hagu. Sodišče je sedaj izdalo razsodbo, v kateri pravi, da je bila Italija upravičena ustaviti in preiskati imenovana parnika. Vsled tega je sodišče odklonilo francosko zahtevo po odškodnini zaradi žaljenja francoske zastave, pač pa je prisodilo primerno odškodnino za zamudo časa, ki sta jo imela parnika »Manouba« in »Carthage« vsled tega, ker so jih ustavile laške ladje.

Samomor morilca Sinasa.

Atene, 7. maja. Sinas, morilec grškega kralja Jurja, je izvršil samomor. Skočil je včeraj zjutraj z okna sodnega poslopja in je bil na mestu mrtev.

'Armensko vprašanje.

London, 7. maja. Iz Carigrada poroča »Daily Telegraph«: Notranji minister ni sprejel deputacije armenskega patrijarha. Zato so sklenili Armeni sklicati narodno skupščino, da sklene memorandum na velikega vezirja ter hočejo apelirati eventualno na Evropo. Položaj je tem nevarnejši, ker grozi vstaja Kurdiv, ki zahtevajo avtonomijo s svojim predsednikom. Bati se je, če dobe Armeni koncesije, da bodo začeli Kurdi s pokoli.

Sazonov odstopi.

London, 7. maja. Angleški jutranji listi prinašajo nepotrjeno vest, da je demisijska ruskega zunanega ministra Sazonova sklenjena. Njegov naslednik bo baje grof Witte.

Lord Roberts o Nemčiji.

London, 7. maja. Lord Roberts je govoril v Glasgowu o splošni volilni pravici ter med drugim izjavljal: Spoštujem Nemčijo, od nemškega cesarja sem bil na vse možne načine odlikovan, dobra prijatelja sva, vendar ne smem biti slep in gluha, da ne bi slišal, da govore ugledni Nemci k mladini tako, kakor da bi bilo pričakovati konflikta z Angleško. Zato sem mnenja, da moramo tudi mi nekaj storiti.

Potovanje španskega kralja v Pariz.

Madrid, 7. maja. Kralj Alfons se je včeraj ob pol 10. dopoldne odpeljal v Pariz. Ljudstvo mu je prirejalo ovacije.

Pariz, 7. maja. Kralj Alfonz španski je došel v Pariz, kjer ga je pozdravil predsednik republike Poincaré. Socijalistični listi so še danes zjutraj ljuto manifestirali proti obisku kralja ter pozivljali priistaže na demonstracije. Policija je zopet aretirala celo vrsto anarhistov, med temi v Lionu 10 Špancev, o katerih se je izvedelo, da so nameravali na kralja atentat.

Zaplenjena ladja.

London, 7. maja. Iz Port Saida poročajo: Grški torpedni rušil »Doxa« je zaplenil 15 milj od Haife angleški parnik za prevažanje premoga »Southfield« in ga pripeljal pred Kreto. »Southfield« je imel baje 5640 ton premoga za turške državne železnice.

Nizozemska se tudi oborožuje?

Hag, 7. maja. Poslanska zbornica je sprejela zakon o utrjenju nizozemskega obrežja in o fortifikaciji znane utrdbi Fliessingen.

Amaconke brez volilne pravice.

London, 7. maja. Poslanska zbornica je z 266 proti 219 glasovom odklonila predlogo o ženski volilni pravici.

»Junaštva« amaconk.

London, 7. maja. Besne sufragetke so zažgale cerkev sv. Katarine v južnem delu Londona. Škode je okrog 240.000 kron. Sufragetke so pobegnile.

Pevski zbor »Glasbene Matice v Ljubljani«.

Izlet v Trst.

Sobota 10. maja 1913.

9³⁰ dopoldne odhod iz Ljubljane.
1[—] popoldne prihod v Trst in nakazovanje prenočišč.
2³⁰ obed.
4[—] glavna skušnja v hotelu Balkan.
8³⁰ koncert v hotelu Balkan.

Nedelja 11. maja 1913.

9[—] dopoldne ogledovanje mesta in okolice. Služba božja pri Sv. Justu.
12[—] obed.
2[—] popoldne izlet po morju.

Ponedeljek 12. maja.

9⁵⁵ odhod iz Trsta.
1¹⁹ popoldne prihod v Postojno.
1³⁰ obed.
2³⁰ ogledovanje postojnske jame.
10¹¹ zvečer odhod iz Postojne.
11⁴⁵ prihod v Ljubljano.

V Trstu se obeduje v hotelih, kjer je kdo nastanjen, oziroma v gostilnah, ki nam jih priporoča podružnica Glasbene Matice v Trstu.

Vozni list, ki je za nazaj veljaven za vlak za čas 30 dni, se dobi na dan odhoda, to je 10. maja 1913 do 9. ure dopoldne pri blagajni na južnem kolodvoru.

Ta dnevni red se priporoča, ni pa obligatoričen.

STROBIN

navadne in panamske slamnike očisti v 3 minutah.

Poizkusite. Ravnanje z njim je kar najbolj preprosto. Zahtevajte izrečno milijonkrat preizkušeni »STROBIN«, ker se dobivajo tudi ničvredne in slamačnikom škodljive ponaredbe. Dobiva se v drogerijah, zavitek 30 vin. Dosti za 2 slamnika.

Gospodarstvo.

— C. kr. priv. splošna prometna banka, podružnica Ljubljana, preje I. C. Mayer. Stanje denarnih vlog dne 30. aprila t. l.: 69.624.920 K.

— Gozdarski tečaj na Grmu. Kmetijska šola na Grmu priredi dne 28. in 29. maja gozdarski tečaj s sledečim sporedom. V sredo od 1. do 3. popoldne: Pomlajevanje in oskrbovanje gozdov. Od 3. do 7. ure popoldne poučni izlet v gozdno drevnico v Bršljini in v mestni gozd s praktičnimi demonstracijami o pomlajevanju gozdov. V četrtek od 6. jutraj do 4. popoldne poučni izlet v šolska gozda na Vrhovskem in v Podlubnem, kjer se vrše praktične demonstracije o oskrbovanju gozdov. — Kdor se želi tega tečaja udeležiti, naj se prihlasi po dopisnici pri ravnatelstvu kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu (pošta Kandija) do 20. maja t. l. — Oddaljenim in podpora potrebnim udeležencem iz Kranjskega se dovoli povrnitev potnih stroškov do Novega mesta in podpora za prehrano po 1 K 50 v na dan. Podpora dobi le kdor za njo pravočasno prosi in se mu izrecno dovoli.

Darila.

Upravištvu naših listov so poslali:

Za Ciril-Metodovo družbo dr. Juri Pučko, c. kr. notar v Krškem 15 kron, mesto venca na krsto gospe Marije dr. Janove in s.: dr. Pučko 10 K in dr. V. Maurer 5 kron. Živeli nabiralci in darovalci!

Umrli so v Ljubljani:

Dne 5. maja: Helena Veršec, notarjeva vdova, 50 let, Kongresni trg 16.

Dne 6. maja: Emilija Kotnik, šolska učenka, 16 let, Rimska cesta 6.

V deželni bolnici:

Dne 4. maja: Anton Rebov, premogar, 52 let. — Antonija Scaria, prokuristova žena, 40 let.

Dne 5. maja: Anton Uršič, stavbni uradnik, 44 let. — Fran Glavič, bivši delavec, 74 let.

Današnji list obsega 8 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Namesto ribjega olja

Koliko otrok sili, naj pije ribje olje; seveda imajo starši dober namen, otroci pa jim bodo hvaležni ako smejo namesto ribjega olja uživati Scottovo emulzijo. Zakaj v tem preparatu ni več zaznati duha in okusa ribjega olja, otrokom pa smetanasta zmes prija največkrat tako, da pri pogledu na steklenico prično vpiti in brcati z nogami. Uspeh Scottove emulzije je — kakor nas uči izkušnja — pogosto presenetljiv, da slabotni otroci svoje vrstnike pogosto telesno in duševno preko. Pa vedno samo pristna Scottova emulzija, nikoli ponaredbi.

Cena originalni steklenici 2 K 50 v. Dobiva se po vseh lekarnah. Proti vpošiljavi 50 v. v pisarni znamkah dobite od tvrtke SCOTT & BOWNE, d. z. o. o. na Dunaju VII. sklicujejo se na naš list enkratno vpošiljatev poiskunje od kake lekarni.

STOLLWERCK
mlečne karamele

redilne — okusne

5 kosov = 10 vinarjev

Pristne le.če

STOLLWERCK

na vsakem bonbonu!

Meteorološko poročilo.

Vilina nad morjem 306-2 Srednji zračni tlak 756 mm

maj	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
6.	2. pop.	722-2	16-1	sr. jvzh.	del. jasno
7.	9. zv.	722-8	12-1	sr. svzh.	oblačno
7.	7. zj.	723-5	8-8	sl. jug	.

Srednja včerajšnja temperatura 11-7°, norm. 12-8°. Padavina v 24 urah 0-0 mm.

Mnogostranska poraba. Gotovo ni do mačega zdravlja, katero se da tako mnogostransko porabiti, nego **MOLLO-vo francosko šganje in sol**, ki je takisto bolesti utešujoče, ako se namaže z njim, kadar koga trga, kako to zdravi vpliva na mišice in živce krepi in je zatorej dobro, da se priliva kopelim. Steklenica K 2.—. Po poštnem povzetju pošilja to zdravilo vsak dan lekarnar **A. MOLL**, c. in kr. dvorni založnik, **Dunaj, Tuchlauben 9.** V zalozah po deželi je zahtevati izrecno **MOLL-ov** preparat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. 6 33

Lokal za trgovino

na zelo prometni cesti, 1649

se takoj odda.

Poizve se v upravištvu »Slov. Nar.«.

Za poletno sezono se odda

stanovanje

s 6 sobami s kuhinjo, ki se da deliti v 2 stanovanji. Oprava povsem nova, vodovod v hiši. Kje, pove upravištvu »Slovenskega Naroda« 1543

Lep lokal

z velikim izložbenim oknom, prav ugoden za prodajalno ali obrtnika,

se z avgustom t. l. odda.

Poizve se v pisarni **Filip Supančiča**, **Bleiweisova cesta št. 18, I. nad.**

Preselitev obrta.

Vljudno naznanjam, da sem svojo

čevljarstvo obrt

iz **Sv. Petra ceste št. 29**

preselil v **Sodnijsko ulico 3**

in se priporočam nadaljni naklonjenosti.

Josip Breskvar,

1653

čevljarstvo mojster.

Isče se inučen

Šofer

neoženjen, za avtomobilsko vožnjo v mestu in na deželi. Naslov pove upr. »Slovenskega Naroda« 1622

Stanovanje

s 3 parketiranimi sobami in pritliklinami, v I. nadstropju,

se za avgustov termin poceni odda.

Izve se v 1652

vili **Jobačin, Dolenjska cesta.**

Spretni 1584

kovinski strugarji

(Dreher)

se sprejmo.

Oženjeni imajo prednost. Zasluzek po delu do 7 K za 10urno šifto. Ob posebni spretnosti in pridnosti tudi več. Del. družba **Adolf Finze & Co., Kalsdorf pri Gradcu.**

Najlepša

birmanska darila!

Bogata zaloga pravih švicarskih ur, verižic, uhanov, zapestnic itd. Ne kupujte ničesar prej, predno si ne ogledate moje zalogo.

Za birmo zelo

znižane cene!

Nikelasta moška ura z verižico K 4-40
Srebrna moška ura z verižico . . K 9-60
Srebrna damska ura z verižico . . K 9-40
14 kar. zlata damska ura . . . K 22-
14 kar. zlata moška ura . . . K 43-

Fr. P. Zajec
Ljubljana, Stari trg 9.

Gospa **Ana Starkl** roj. **Zičkar**, posestnica v Sevnici, naznanja v lastnem imenu, v imenu svojih otrok in družinskih članov, da je njen nepozabni soprog, gospod

IVAN ŠTARKL ml.

posestnik in mesar, član občinskega in okrajnega odbora v Sevnici

dne 30. aprila 1913 po dolgi, jako mučni bolezni v Gradcu, kamor je šel zdravja iskat, mirno v Gospodu zaspal.

Ob enem pa se iz srca zahvaljuje vsem onim, ki so jo v težkih urah sočutno tolažili, in tako lajšali težko duševno bōl, potem vsem taistim, ki so nepozabnega rajnega spremili na zadnji poti, vsem darilecem vencev, osobito občinskemu in okrajnemu zastopu ter mesarski zadrugi, sevnški in rajhenburški požarni bramb, »Sokolu«, potem pevcem za pretresljive žalostinke, sploh vsem, ki so v dnevih bridkosti z zapuščenimi čutili in so svojemu prijatelju izkazali zadnjo čast.

Sevnica, dne 4. majnika 1913.

Zahvala.

Za vse izkazano srčno sočutje, bodisi ustmeno ali pis-meno, ki se nama je izkazalo povodom težke izgube naše nad vse ljubljene matere, oziroma soproge in tašče, gospe

Franciške Ogrin

kakor tudi za vso postrežbo med boleznijo in časteče spremstvo drage pokojnice k večnemu počitku, izrekava v imenu sorodnikov vsem dragim prijateljem in znancem ter udeležnikom sploh najno iskreno zahvalo. 1654

Laverca-Črnomelj, dne 7. maja 1913.

Ivan Ogrin,
posestnik na Lavercl.

Dr. Fran Ogrin,
c. kr. vladni koncipist v Črnomlju.

SANATORIUM „EMONA“

v Ljubljani, Komenskega ulica 4.
Privatno zdravilišče za notranje in kirurške bolezni. Porodnišnica. Medicinalne kopeli. Lastnik in voditelj: **Dr. Fr. Berganc**, primar. I. kir. odd. drž. boln.

Preda se pod ugodnimi pogoji

hiša z gosp. poslopjem

ležeča ob glavni cesti poleg farne cerkve v St. Vidu nad Ljubljano.

Vprašanja na upravištvu »Sl. Nar.« 1503

Stanovanje

s tremi sobami in vsemi pritliklinami

se odda za avgustov termin

v **Kolezijski ulici šteč. 36.**

Vpraša se v pritlikju levo. 1368

Zanesljivi

Zastopniki

za Kranjsko in Spodnje Štajersko

se takoj sprejmejo

proti proviziji eventualno gotovi plači. Ponudbe na upravištvu »Slovenskega Naroda« pod šifro »Stalnost/1612«.

Zopet otvorjena je
staroznana gostilna pri 'Kamniti mizi'
v Zgornji Šiški. 1619

Za obilen obisk se priporoča z odličnim spoštovanjem

Pogačnik.

SINGER '66'

šivalni stroj

20. stoletja in šivalni stroj za vse obrtne namene.

Naše prodajalne se poznajo po gorenjem »S«.

Singer Co. deln. dr. šivalnih strojev.

Ljubljana, Sv. Petra cesta šteč. 4.

Pozor pred zameno! Vsi od drugih prodajalcev pod imenom »Singer« ponujani stroji so narejeni po enem naših najstarejših strojev, ki po konstrukciji, delo-zmožnosti in trajnosti daleč zastaja za našimi sistemi šivalnih strojev. — **Na cenj. vprašanja vsako zaželeno pojasnilo.** — Vzorci za vezenje, krpanje in šivanje zastoj in poštnine prosto. 1363

Novo mesto, hiša lekarni Bergman. — Kranj, Glavni trg 119. — Kočevje, Glavni trg 79.

Priporoča se

ANTON ŠARC

trgovina s perilom, pralnica in likalnica

Ljubljana, Selenburgova ulica 5.

874

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica 9

priporoča

1549

za birmance

svojo bogato zalogo oblek za dečke.

Obleke po meri **B. Götzl** Ljubljana

najnovejše oblike pri:

Mestni trg 19 — Stari trg 8.

315

Edna posebnost
likerja je

Zdravnik želodca.

Zdravnik želodca

je posebnost želodčnega likerja iz zdravilnih rastlin, kateri izberno vpliva proti slabostim v želodcu ter radi tega v nobeni družini ne bi smel manjkati.

Priporoča se **modna trgovina**

Ljubljana **Peter Šterk** Stari trg 18

Specijalna trgovina najmodernejših bluz in jutranjih oblek. I. perilo za gospode, dame in otroke, moderni moški klobuki, panama in drugi slamniki, stezniki, rokavice, nogavice, vezanine, nakit in vse potrebščine za šivilje itd.

Priznana najnižje cene, postrežba točna.

Anton Bajec

umetni in trgovski vrtnar

naznanja sl. p. n. občinstvu, da se nahaja njegov

cvetlični salon

Pod Trančo.

Velika zaloga suhih vencev.

zdelovanje šopkov, vencev, trakov itd.

Okusno delo in zmerne cene

Zunanja naročila točno.

Vrtnarija na Tržaški cesti št. 34.

Drva

mehka in trda, (suha); radi pomanjkanja prostora znižane cene. Dostavijo se na zahtevanje tudi na dom. 257

Parna žaga SCAGNETTI, za skladiščem državnega kolesarstva.

Kolo

popolnoma novo, se radi nabave motornega kolesa 1645

ceno prodaja.

Anton Justin, strojnik Mestne elektrarne, Slomškova ulica v Ljubljani.

J. Zamljen

čevljarški mojster

v Ljubljani, Gradišče 4

izvršuje vsa čevljarška dela do najfinjše izvršitve in priporoča svojo zalogo storjenih čevljev.

Izdeluje tudi prave gorske in telovadske čevlje.

Za naročila z dežele zadostuje kot mera iprošlan čevlji. 237

Pristno brnsko blago

Spomladanska in poletna sezija 1913.

Kupon m 3-10 dolg 1 kupon 7 kron
za popolno moško obleko 1 kupon 10 kron
(suknja, hlače, telovnik) 1 kupon 15 kron
" stane samo " 1 kupon 17 kron
" " " " 1 kupon 20 kron

Kupon za črno salonsko obleko K 20 —, dalje blago za površnike, turistiški loden, svilnate kamgarne, blago za damske obleke itd. razpošilja po tvorniških cenah :: kot solidna in poštena vrlo znana ::

Zaloga tvornice za sukno

Siegel-Imhof v Brnu (Brunn).

Vzorec gratis in franko.

Od tega, da direktno naročajo blago pri firmi Siegel-Imhof na tvorniškem kraju, imajo privatni odjemalci veliko prednost. Največja izbira. Stalne najnižje cene. — Tudi najmanjša naročila se izvrše najpozorneje in natančno po vzorcu. 517

Proti prahajem, luskinam in izpadanju las

deluje najbolje priznana

Tanno-chinin tinktura

za lase

katera okrepčuje izlase, odstranjuje luske in preprečuje izpadanje las.

1 steklenica z navodilom 1 krono.

Razpošilja se z obratno pošto ne manj kot dve steklenici.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil, medic. mil, medicinal. vin, specialitet, najfinjših parumov, kirurških obvez, svežih mineralnih vod itd.

Dež. lekarna Milana Leusteka v Ljubljani Rostjova cesta št. 1.

poleg novozgrajenega Fran Jožefovega jubi. mostu. 17

V tej lekarni dobivajo zdravila tudi člani bolniških blagajin južne železnice, c. kr. tobačne tovarne in okr. bolniške blagajne v Ljubljani.

Najboljša in najzdravejša

barva za lase in brado

je dr. Drallea „MERIL“, ki daje sivim in pordečelim lasem njih prvotno naravno in zdravo barvo. Dobi se svetla, rjava, temnorjava in črna v steklenicah z navodilom po 2 K, velike po 4 K, pri

Štefan Strmoli

Ljubljana, Pod Trančo št. 1.

Lasne kile, podlage in mrežice vseh vrst; gledališčne in teatralne potrebščine itd.

Pod Najv. pokroviteljstvom Njeg. ces. in kralj. Visokosti
projasnega gosp. nadvojvode Frana Ferdinanda Avstr.-Este.

Avstrijska Jadranska razstava

Dunaj 1913

1507

C. kr. Prater

Maj-Oktober

Odprto od 10. dopoldne do 2. popoldne.

Konfekcijska trgovina in zavod za izdelovanje oblek po meri

A. KUNC

Ljubljana

priporoča svoje izborne izdelke vsakovrstnih

pomladanskih oblačil

Strogo solidna postrežba. Najnižje, stalne cene.

Ilustrovani ceniki na razpolago.

Št. 8545

1544

Razpis.

Za zgradbo zavarovanja okrajne ceste Tržič-Kovor na Kovtrnci pri Tržiču

na okroglo 6500 kron proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave.

Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedjo popusta ali doplačila v odstotkih na enotne cene proračuna ali z napovedjo pavšalne svote naj se predložijo

do 13. maja t. l. ob 12. opoldne podpisaneu deželnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, doposlati je zapečatene z napisom: „Ponudba za prevzetje gradbe zavarovanja okrajne ceste Tržič-Kovor na Kovtrnci“

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Razven tega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma če se mu vidi potrebno razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled v deželnem stavbnem uradu, Turjaški trg št. 4. v uradnih urah.

Od dež. odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 29. aprila 1913.

Razglas.

Prodaja iz konkurznega sklada.

Iz konkurznega sklada g. Ivana Stergulca, trgovca v Cerknici odnosno v Begunjah pri Rakeku se prodaja

trgovinska zaloga

obstoječa iz spekerijskega in manufakturnega blaga s štacunsko opravo, kuhinjska in gostilniška posoda, pohištvo itd. v cenilni vrednosti 19561 K 49 h oternim potom v celoti en bloc ali pa v partijah, ki tvorijo eno skupino.

Ponudbe je izročiti do inclusive 21. maja t. l. konkurznemu upravitelju g. Hubertu Završnik, c. kr. notarju v Cerknici.

Vsak ponudnik mora položiti 10% inventurne vrednosti kot kavcijo.

Došle ponudbe se odpro dne 23. maja t. l.

Vsak ponudnik je vezan na svojo ponudbo do inclusive 28. maja t. l.

Sprejeti najvišji ponudek je založiti pri konkurznem upravitelju v gotovini do 5. junija t. l. in potem takoj prevzeti kupljene predmete.

Pridržuje se pravica event. vse ponudbe odkloniti in predmete na drobno razprodati.

Za popolnost zaloge ter ostalih predmetov in za popolnost inventurnega zapisnika ter za kakovost blaga ne prevzema konkurzno upraviteljstvo nobene odgovornosti.

Inventurni zapisnik je na vpogled pri konkurznem upravitelju vse dni izjemši praznike in nedelje, med uradnimi urami, isti izkazuje na zahtevo zalogo in podaja vsa potrebna pojasnila.

Hubert Završnik,

c. kr. notar kot konkurzni upravitelj.

1647

RAI

Ventilni vozovi.

14/18, 24/28, 40/45 HP.

Vozovi brez ventila.

25/30 in 30/35 HP.

Liberška tvornica avtomobilov z o. z.

Liberce, Češko.

Karel Čamernik & Ko.

Ljubljana, Dunajska cesta šte. 9-12.

Priporočamo našim
gospodinjam

KOLINSKO CIKORIJO

iz edine slovenske
tovarne v Ljubljani

Pozor! Pozor!
Naprodaj imam 1620

napol krite kočijo

en mlekarski (tudi pripraven za soda-
vičarje) in en tovorni voz (tajsel)
vsi po najnižji ceni. — Naslov:

Anton Petkovšek, Sp. Logatec.

Dobro idoča gostilna, javna tehtnica, posestvo,

krasna lega tik kolodvora, lepa gospo-
darska poslopja za 50 glav živine, 30
prešičev, ledenica, senčnat vrt, travniki,
njive, gozdi 39 ha ob vodi, jako pri-
kladno za izvoz prešičev, s pohištvm
in nekaj gospodarskim orodjem, ::

se prodaja. 1588

Pojasnila daje lastnik, Alojzij
Slajpah, Velika loka, Dolenjsko.

Pripravna birmanska darila!

Obrnite se zanesljivo na domačo trgovko, kjer boste najbolje postreženi.

Nikelasta moška ura z veržico K 4-50
Srebrna moška ura z veržico K 9-70
4kar. zlata moška ura z veržico K 65-—

Velikanska izbira veržic, kolajev, uhanov, prstanov itd.
Čudovito nizke cene! — Solidna in dobra postrežba!

H. Suttner, Ljubljana

Mestni trg št. 25. Sv. Petra cesta 8.

Lastna tovarna ur v Švici. — Tvorila znamka »IKO«.
Edino zastopstvo za Kranjsko trgovice ur „Zenith“.

Išče se

1644

stanovanje

z 2 sobama ev. 1 sobo in kabinet
za družino 4 oseb za avgust.

Ponudbe se prosi na upravištvu »Sl.
Naroda« ali pa na trgovino Verbič
Andrej, Turjaški trg.

Vila v Kamniku

popolnoma opremljena, z 9 sobami,
parkom, velikim sadnim vrtom in ko-
palnim basenom, 1380

se pod ugodnimi pogoji prodaja.

Eventuelno se oddaja istotam

2 lepi letni stanovanji.

Več se poizve v trgovini

A. Sinkovic nasl. Soss & Co. v Ljubljani.

Kdor hoče dobro in poceni kupiti ZA BIRMO

naj se potruditi v Angleško skladišče oblek, kjer je vedno
največja izbira oblek za dečke in deklice. Nadalje izbira
najmodernejše damske konfekcije in oblek za gospode.

Postrežba točna. — Cene priznane nizke. 1603

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg 5.

Genjenim p. n. damam.

Usojam se najljubše sporocati, da sem svoj damski
modni atelje s 1. t. m. znatno povečal in sicer v francoskih
toaletah. — Posvečilo se mi je namreč dobiti prvo moč iz
Berolina kot direktorico.

Obenem priporočam tudi svoj modni salon za angleške
kostume, ki je pod mojim lastnim vodstvom.

Za cenjeni obisk se najljubše priporoča z velespoštovanjem vdani

TEODOR KUNC

Ljubljana, Prešernova ulica 5, I. nadstr.

Išče se družabnik

(kompanjon) za povečanje ključavni-
čarske obrti in ustanovitev iste stroke
trgovine v Ljubljani z deležem nekaj
tisoč kron. Stvar je plodonsna in za-
sigurana. — Poizve se pri 1489

Zadruzi ključavničarjev v Ljubljani.

Syrup Sarsaparillae
compos s sidrom.
Čistilo krvi. Stekl. K 3-00 in 7-50.

Liniment s sidrom Capsici
compos.
Nadomestilo za Pain-Expeller s sidrom.
Boličino ublažujoče sredstvo za vdrgečenje
pri prehlajenju, revmatizmu, protini itd. itd.
Steklenica K 1-40, 1-40, 2-—.

Železnato beljakovinska tinktura
s sidrom.
Za malokrvnost in bledico.
Steklenica K 1-40. Steklenica K 1-40.

Dobro se po lekarnah ali na naravnost od
Dr. RICHTERJEVE
lekarnice „Pri zlatem levu“, Praga I.
Klášetná třída 3.

Fotografske aparate

kakor tudi vse v to stroko spadajoče
potrebščine ima v zalogi

fotomanufaktura in drogerija

„Adrija“

oblastveno koncesijonirana prodaja strupov
2798 v Ljubljani,

Selenburgova ulica št. 5.

Temnica na razpolago.

Zunanja naročila z obratno pošto
Zahtevajte cenike!

PATENTE

vseh dežela izposluje inženir 94
M. GELBHAUS, oblastveno avtor. in zapriženi patentni odvetnik
na Dunaju VI., Mariahilferstrasse št. 37.

Modni salon

Stuchly - Maschke

3 ZIDOVSKA ULICA 3

3 naznanja in priporoča častitim damam tu in na deželi
svojo krasno izbiro ravnokar došlih

dunajskih in pariških modelov kakor največjo zalogo športnih klobukov.

Zalni klobuki vedno v zalogi.

Popravila se točno izvršujejo. 1463 Cene brez konkurence!

Za birmance

priporoča svojo 862

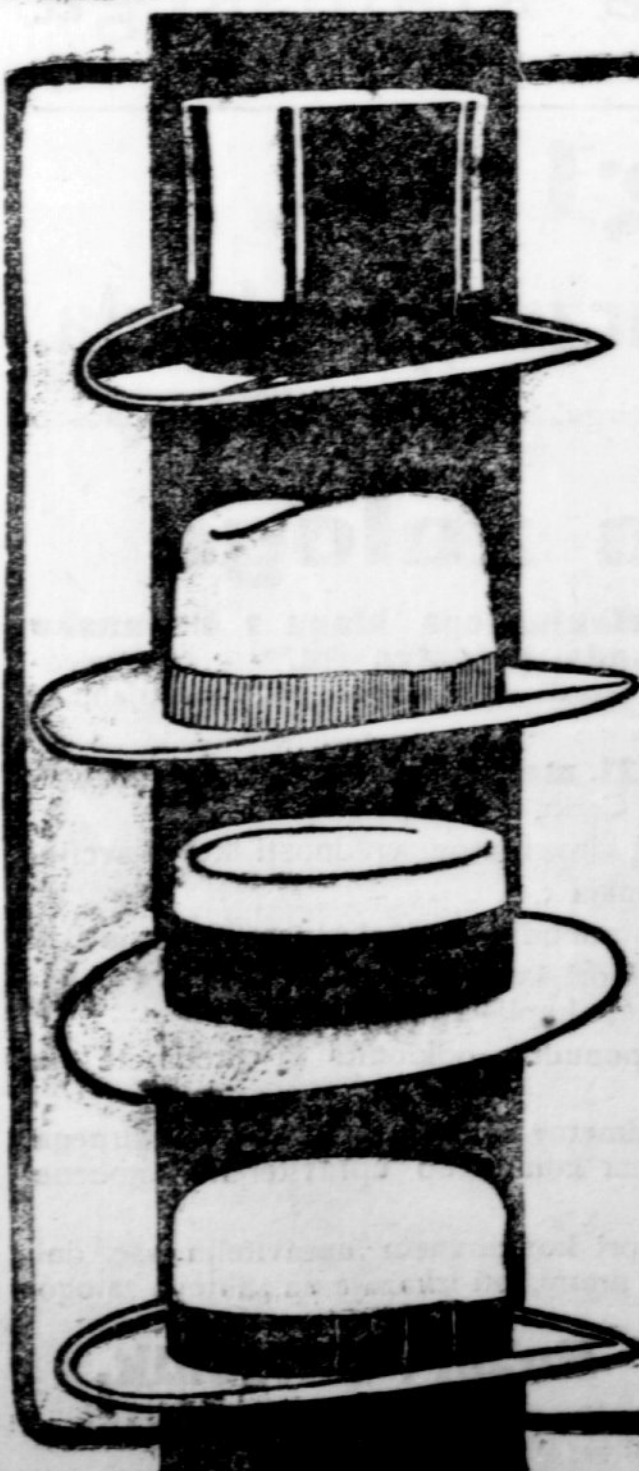
veliko zalogo oblek

konfekcijska trgovina

Maček & Ko.

Franca Jožefa cesta 3.

Solidna postrežba. — Najnižje cene.

Moderni trdi in mehki
klobuki

in slamniki

:: najnovejših oblik ::

in barv v nedvomljivo

največji izbiri in naj-

boljše kakovosti iz

prvih svetovnih tvornic

po zelo skromnih stal-

nih cenah

z 10% popusta

v

modni in šport. trgovini

: P. Magdič :

Ljubljana,

nasproti glavne pošte.

Klobuke cilindre
in čepice
v najnovejših fazonah in v veliki izbiri
priporoča
IVAN SOKLIČ.

Zahtevajte cenik

PUCH-koles

1913! Edino **F. Čuden** Ljubljana
zastopstvo Prešernova ul.

Dobro cestno kolo „Courier“ K 110-—
s Torpedo prostim tekom

Fino trpežno kolo za ture „Ram-
bler“ s Torpedo prostim tekom K 150-—

Najboljše kolo svetovne znamke
„Puch“ s Torpedo prostim tekom K 200-—